תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי חלה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי חלה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-חלה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 8
הלכה ג 8
הלכה ד 11
הלכה ה 12
הלכה ו 14
פרק ב 14
הלכה א 14
הלכה ב 17
הלכה ג 18
פרק ג 20
הלכה א 20
הלכה ב 21
הלכה ג 22
הלכה ד 22
הלכה ה 23
פרק ד 26
הלכה א 26
הלכה ב 27
הלכה ג 28
הלכה ד 29
הלכה ה 32

פרק א

הלכה א

משנה: חֲמִשָּׁה דְבָרִים חַיָיבִין בַּחַלָּה הַחִיטִּים וְהַשְּׁעוֹרִין וְהַכּוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפוֹן הֲרֵי אֵלּוּ חַיָיבִין בַּחַלָּה. וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה וַאֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ לִפְנֵי הַפֶּסַח וּמִלְקָצוֹר לִפְנֵי הָעוֹמֶר. וְאִם הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר הָעוֹמֶר מַתִּירָן וְאִם לָאוּ אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבוֹא הָעוֹמֶר הַבָּא.

הלכה: חֲמִשָּׁה דְבָרִים חַיָיבִין בַּחַלָּה כוי. כְּתִיב וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיי. יָכוֹל יְהוּ כָל הַדְּבָרִים חַיָיבִין בַּחַלָּה. תַּלְמוּד לוֹמַר מִלֶּחֶם וְלֹא כָל לֶחֶם. אִם מִלֶּחֶם וְלֹא כָל לֶחֶם אֵין לִי אֶלָּא חִיטִּין וּשְׂעוֹרִין בִּלְבַד. כּוּסְמִין שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפוֹן מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם רִיבָּה. וְרִיבָּה הַכֹּל. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כֵּן.

רִבִּי יוֹנָה רִבִּי זְעִירָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. אָמַר רִבִּי מָנָא אָזְלִית לְקֵיסָרִין וְשָׁמְעִית רִבִּי אֲחַוָוה בֶּן רִבִּי זְעִירָא וְאַבָּא הֲוָה אָמַר לֵיהּ בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר לֶחֶם בְּפֶסַח וְנֶאֱמַר לֶחֶם בַּחַלָּה. מַה לֶּחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בְּפֶסַח דָּבָר שֶׁהוּא בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אַף לֶחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בַּחַלָּה דָּבָר שֶׁהוּא בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וּבְדָקוּ וּמְצָאוּ שֶׁאֵין לְךָ בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אֶלָּא חֲמִשָּׁה הַמִּינִין בִּלְבַד. וּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים אֵינָן בְּאֵין לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אֶלָּא לִידֵי סִירְחוֹן.

תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי קְרֶמִית חַיֶּבֶת בַּחַלָּה. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר בָּאָה הִיא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ וְרַבָּנִין אָמְרִין אֵינָהּ בָּאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וְיִבְדְּקוּהָ. עַל עִיקַּר בְּדִיקוּתָהּ הֵם חוֹלְקִין. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר בְּדָקוּהָ וּמְצָאוּהָ שֶׁהִיא בָּאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וְרַבָּנִין אָמְרִין בְּדָקוּהָ וְלֹא מְצָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהִיא בָּאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ.

תַּמָּן תַּנִּינָן תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְקוֹ וּנְתָנוֹ לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְּיצָהּ הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מוּתָּר. רִבִּי אָחָא רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה מַפְלִיגִין בִּמְחַמֵּץ בְּמֵימָיו אֲבָל בִּמְחַמֵּץ בְּגוּפוֹ דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵי כְּדַעְתֵּיהּ דּוּ אָמַר תַּמָּן אֵין תַּבְשִׁילוֹ תַּבְשִׁיל בָּרוּר. וְכֵן הוּא אָמַר הָכָא אֵין חִימּוּצוֹ חִימּוּץ בָּרוּר.

וּכְמָא דְאַתְּ אָמַר אֵין לְךָ בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אֶלָּא חֲמִשָּׁה הַמִּינִין בִּלְבַד. וְדִכְוָותָהּ אֵין לְךָ מְגַרֵר עִם כּוּלָּן אֶלָּא חִטִּים וּשְׂעוֹרִים בִּלְבַד. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא הָעוֹשֶׂה עִיסָּה מִן הַחִטִּים וּמִן הָאוֹרֶז וְאֵינוֹ נִגְרָר אֶלָּא עִם הַחִיטִּין בִּלבַד.

מַהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּבִין עַל קָלֵי שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם חָדָשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָה כְּתִיב וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אֶת שֶׁחַיָּבִין עַל לֶחֶם שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם חָדָשׁ חַיָּבִין עַל קָלֵי שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם חָדָשׁ. אֶת שֶׁאֵין חַיָּבִין עַל לֶחֶם שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם חָדָשׁ אֵין חַיָּבִין עַל קָלֵי שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם חָדָשׁ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא עִירֵב אַרְבָּעַת קַבִּין בִּפְנֵי עַצְמָן וְחִימְצָן. וְאַרְבָּעַת קַבִּין בִּפְנֵי עַצְמָן וְעִירְבָן הֲרֵי בִּשְׁעַת חִיּוּבָן לָבֹא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. [אָמַר לֵיהּ מִינָן בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ.] אַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹנָה כְּרִבִּי יִרְמְיָה. וּדְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי זְעִירָא. אַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹנָה כְּרִבִּי יִרְמְיָה. כְּמָה דְּרִבִּי יִרְמְיָה אָמַר עַד שֶׁיְּהֵא קָרוּי לֶחֶם. כָּךְ רִבִּי יוֹנָה אָמַר עַד שֶׁיְּהֵא קָרוּי לֶחֶם. דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי זְעִירָה כְּמָה דְּרִבִּי זְעִירָה אָמַר מִינוֹ קָרוּי לֶחֶם כֵּן רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִינוֹ קָרוּי לֶחֶם. אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי הִילָא אַף עַל גַּב דּוּ פְלִיג עָלוֹי.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן שָׁמַע כּוּלְהֹן מִן אָחֵן קָרְיֵיא וְשָׁם חִיטָּה שׂוֹרָה וּשְׂעוֹרָה נִסְמָן וְכֻוסֶּמֶת גְּבוּלָתוֹ. וְשָׁם חִיטָּה אֵילּוּ הַחִטִּים. שׂוֹרָה זוֹ שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ שׂוֹרָה שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה כְּשׂוֹרָה. שְׂעוֹרָה אֵילּוּ הַשְּׂעוֹרִים. נִסְמָן זֶה הַשִּׁיפּוֹן. וְכֻוסֶּמֶת זֶה הַכּוּסְמִין. גְּבוּלָתוֹ לֶחֶם. עַד כָּאן גְּבוּלוֹ שֶׁלְּלֶחֶם. וּלְמֵידִין מִן הַקַּבָּלָה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן מִן מָה דִכְתִיב וְיִשְׂרוֹ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהָיו יוֹרֵינוּ. כְּמִי שֶׁהוּא דְּבַר תּוֹרָה.

אָמַר רִבִּי סִימוֹן אִילֵּין נְשַׁיָּיא דְּאָמְרָן לָא נֵיעוֹל בְּנֵינָן לְכְנִישְׁתָּא אִין חֲמִי לֵיהּ מֵילַף מֵילַף הוּא. לָא עָבְדִין טַבָּאוּת אֶלָּא וְיִשְׂרוֹ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהָיו יוֹרֵינוּ.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא הִיא. דְּתַנֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר יָכוֹל תְּבִיא מִן הַכּוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפּוֹן. וְדִין הוּא וּמָה אִם הַחִיטִּים שֶׁכָּשְׁרוּ לִשְׁאָר כָּל הַמִּנְחוֹת לֹא כָשְׁרוּ לְמִנְחַת הָעוֹמֶר. כּוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפּוֹן שֶׁלֹּא כָשְׁרוּ לִשְׁאָר כָּל הַמִּנְחוֹת אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא יִכָּשְׁרוּ לְמִנְחַת הָעוֹמֶר. הַשְּׂעוֹרִין יוֹכִיחוּ שֶׁלֹּא כָשְׁרוּ לִשְׁאָר כָּל הַמִּנְחוֹת וְכָשְׁרוּ לְמִנְחַת הָעוֹמֶר. לֹא אִם אָמַרְתָּ בִּשְׂעוֹרִין שֶׁמִּנְחַת סוֹטָה בָּאָה מֵהֶן. תֹּאמַר בְּכוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן שֶׁאֵין מִנְחַת סוֹטָה בָּאָה מֵהֶן. יָצְאוּ הַחִטִּים מִן הַכָּתוּב וְכוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפּוֹן מִקַּל וָחוֹמֶר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִיסְבּוֹר סָבוּר רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי שֶׁמִּנְחַת הָעוֹמֶר בָּאָה מִן הַכּוּסְמִין וְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן. אִלּוּ מָן דְּאָמַר תְּאֵנִים שְׁחוֹרוֹת עָלַי שֶׁמָּא אֵינוֹ מוּתָּר בְּלֹבָנוֹת. אֶלָּא שְׁחוֹרוֹת אָמַר לְבָנוֹת לֹא אָמַר. וְהָכָא שְׂעוֹרָה אָבִיב אָמַר שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל אָבִיב לֹא אָמַר.

בָּרָם כְּרַבָּנִין שְׁלֹשָׁה מִינִין הֵן. הַשִּׁיפּוֹן מִין כּוּסְמִין. שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל מִין שְׂעוֹרִים. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בָּעְיֵין מָה תַּנִּינָן חֲמִשָּׁה מִינִין לֹא חֲמִשָּׁה דְּבָרִים. שְׁנֵי דְבָרִים מִין אֶחָד וּשְׁנֵי דְבָרִים מִין אֶחָד.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵיזֶהוּ מִין בְּמִינוֹ הַחִטִּים אֵין מִצְטָרְפִין עִם הַכֹּל אֶלָּא עִם הַכּוּסְמִין. הַשְּׁעוֹרִין מִצְטָרְפִין עִם הַכֹּל חוּץ מִן הַחִטִּים. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן תַּמָּן בְּנָשׁוּךְ וְכָאן בִּבְלוּל. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן וְכוּלָּן שֶׁבָּלְלָן תְּבוּאָה קָמְחִים וּבָצֵיקוֹת מִצְטָרְפוֹת. עִירֵס רָאשֵׁי עִיסִּיוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְהֵהֵן נָשׁוּךְ לָאו כְּמְעוֹרָס הוּא. אַתְּ אָמַר אֵינוֹ מִצְטָרֵף וְהָכָא אֵינוֹ מִצְטָרֵף.

מַהוּ שֶׁיִּלְקוּ עַל חַלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵין לוֹקִין עַל חַלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ דְּאִיתְפַּלְגוּן הַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתָר שֶׁשְּׁחָקָן רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא בִיטְּלוּ זֶה אֶת זֶה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בִּיטְּלוּ זֶה אֶת זֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְלֹא דָמְיִין. תַּמָּן אָמַר זֶה אָסוּר וְזֶה אָסוּר. בְּרַם הָכָא שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּים עַל אֶחָד וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ. וּכְבָר בִּיטְּלוּ עַד שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה אִיסּוּר. אִילּוּ אָמַר עָשָׂה חֲמֵשׁ עִיסִּיוֹת מֵחֲמִשָּׁה מִינִין וְעִירְבוּ. וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵין לוֹקִין עַל חַלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה יֵאוּת.

הִלֵּל הַזָּקֵן הָיָה כוֹרֵךְ שְׁלָשְׁתָּן כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן חֲלוּקִין עַל הִלֵּל הַזָּקֵן וְהָא רִבִּי יוֹחָנָן כָּרַךְ מַצָּה וּמָרוֹר. כָּאן בִּשְׁעַת הַמִּקְדָּשׁ כָּאן שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַמִּקְדָּשׁ. וַאֲפִילוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בִּשְׁעַת הַמִּקְדָּשׁ שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּין עַל אֶחָד וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר כְּשֵׁם שֶׁאֵין הָאִיסּוּרִין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה כָּךְ אֵין הַמִּצְוֹת מְבַטְּלוֹת זוֹ אֶת זוֹ.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּרוֹמְיָא בָּעֵי עָשָׂה עִיסָּה מֵחֲמִשָּׁה מִינִין וְחָזַר וְעָשָׂה חֲמֵשׁ עִיסִּיוֹת מִמִּין אֶחָד וְעִירְבוֹ. חִיטִּין שֶׁבּוֹ מַהוּ שֶׁיְּבַטְּלוּ חִיטִּין שֶׁבּוֹ וּשְׂעוֹרִין שֶׁבּוֹ מַהוּ שֶׁיְּבַטְּלוּ שְׂעוֹרִין שֶׁבּוֹ. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּין עַל אֶחָד וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ. לֹא צוּרְכָה דְּלֹא עָשָׂה חֲמֵשׁ עִיסִּיוֹת מֵחֲמִשָּׁה מִינִין וְעִירְבָן וְחָזַר וְעָשָׂה חֲמֵשׁ עִיסִּיוֹת מֵחֲמִשָּׁה וְלֹא עִירְבָן. חִיטִּים שֶׁכָּן מַהוּ שֶׁיְּבַטְּלוּ חִטִּים שֶׁכָּן וּשְׂעוֹרִין שֶׁכָּן מַהוּ שֶׁיְּבַטְּלוּ שְׂעוֹרִים שֶׁכָּן. וַאֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי מִלְּפָנֵי הָעוֹמֶר. מַאן דְּאָמַר מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח מְסַיֵּעַ לְרִבִּי יוֹחָנָן. מַאן דְּאָמַר מִלְּפָנֵי הָעוֹמֶר מְסַיֵּעַ לְחִזְקִיָּה. דְּאָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַקָּרְבָּן מַתִּיר שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַיּוֹם מַתִּיר. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם חִזְקִיָּה בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַקָּרְבָּן מַתִּיר. מוֹדֵי חִזְקִיָּה שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַיּוֹם מַתִּיר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בֵּין בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן בֵּין שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַיּוֹם מַתִּיר.

אָמַר רִבִּי הִילָא טַעֲמָא דְרִבִּי יוֹחָנָן עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִלְמֵד שֶׁהַיּוֹם מַתִּיר. יָכוֹל אֲפִילוּ בִשְׁעַת הַקָּרְבָּן תַּלְמוּד לוֹמַר עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם. יָכוֹל הֲבָאָה מַמָּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. הָא כֵיצַד טוֹל מִבֶּנְתַיִים זְמַן הֲבָאָה.

מוֹדֵי רִבִּי יוֹחָנָן בְּאִיסּוּר שֶׁהוּא אָסוּר. אִיסּוּרוֹ מַהוּ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר אִיסּוּרוֹ דָּבָר תּוֹרָה. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין אִיסּוּרוֹ מִדִּבְרֵיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מְסַיְּיעִין לָן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אֵין מְבִיאִין מָנָחוֹת וּבְכוּרִים וּמְנָחַת בְּהֵמָה קוֹדֶם לָעוֹמֶר וְאִם הֵבִיא פָּסוּל. וְאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּרוֹמְיָא רִבִּי יוֹנָה רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר. הָא שִׁשָּׁה עָשָׂר עָבַר וְהֵבִיא כָּשֵׁר. אֵין תֵּימַר אִיסּוּרוֹ דָּבָר תּוֹרָה הִיא לֹא שַׁנְייָא הִיא שְׁלֹשָׁה עָשָׂר הִיא אַרְבָּעָה עָשָׂר הִיא חֲמִשָּׁה עָשָׂר הִיא שִׁשָּׁה עָשָׂר עָבַר וְהֵבִיא פָּסוּל. וְעוֹד מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי זְעִירָא עַל יְדֵי דְּרַב בַּר בֵּי דַּעְתּוֹן דְּבְנוֹי דְּרִבִּי חִייָה רֹבָּה הוּא סָבַר דִּכְווֹתְהוֹן אֵין תֵּימַר אִיסּוּרוֹ דָּבָר תּוֹרָה רַב בַּר דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן.

וְהַתַּנִּינָן מְשֻׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי שֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֶף כּוּלּוֹ אָסוּר. אֵין תֵּימַר אִיסּוּרוֹ דְּבַר תּוֹרָה נִיחָא אֵין תֵּימַר אִיסּוּרוֹ מִדִּבְרֵיהֶן יֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר הַתַּקָּנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן מִפְּנֵי הָרְחוֹקִין.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָא בֵּין בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן בֵּין שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן הַיּוֹם מַתִּיר. אָמַר רִבִּי הוּנָא מַתְנִיתָא דְּחִזְקִיָּה פְּלִיגָא עָלוֹי. עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מְלַמֵּד שֶׁהַיּוֹם מַתִּיר. יָכוֹל אֲפִילּוּ בִשְׁעַת הַקָּרְבָּן תַּלְמוּד לוֹמַר עַד הֲבִיאָכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם. וְהַתַּנִּינָן מְשֻׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן שֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֶף כּוּלּוֹ אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אִיתְתְּבַת קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וְאָמַר אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי חִזְקִיָּה כְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר וַהֲלֹא מִן הַתּוֹרָה אָסוּר.

תַּמָּן חָשִׁין לְצוֹמָא רַבָּא תְּרֵין יוֹמִין. אָמַר לוֹן רַב חִסְדָּא לָמָּה אַתֶּם מַכְנִיסִין עַצְמְכֶם לְמִסְפֵּק הַזֶּה הַמְּרוּבֶּה חֲזָקָה שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַצְּלִין. אֲבוּהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק חָשׁ עַל גַּרְמֵיהּ וְצָם תְּרֵין יוֹמִין אִפְסֵק כְּרוּבֵּיהּ וּדְמָךְ.

אִם הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר הָעוֹמֶר מַתִּיר. רִבִּי יוֹנָה אָמַר קוֹדֶם לַהֲבָאָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר קוֹדֶם לְקְצִירָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הֲבָאָה מַתֶּרֶת לַהֲבָאָה קְצִירָה מַתֶּרֶת לְקְצִירָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קְצִירָה מַתֶּרֶת הֲבָאָה וּקְצִירָה. לְפוּם כֵּן רִבִּי יוֹסֵי חַוֵוי בָּהּ קָצַר לָרִבִּים וְנִטְמָא חָזַר הַיָּחִיד לְאִיסּוּרוֹ.

רִבִּי יוֹנָה אָמַר קוֹדֶם לְקְצִירָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר קוֹדֶם לַהֲבָאָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִילְּתֵיהּ דְּכַהֲנָא מְסַיְּיעָא לִי דְּכַהֲנָא אָמַר וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּיכּוּרִים לַיי. זוֹ בִיכּוּרָה הָאֲחֶרֶת לֹא בִיכּוּרָה. הַגַּע עַצְמְךָ אֲפִילּוּ עֲשָׂבִים אֲפִילּוּ הַשְׁרָשָׁה הָעוֹמֶר בָּא וּמַתִּיר. וְלֹא קוֹדֶם לְקְצִירָה אֲנָן קַיְימִין. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנֵּי הַמְנַכֵּשׁ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְנִתְלַשׁ הַקֶּלַח בְּיָדוֹ הֲרֵי זֶה שׁוֹתְלוֹ בְּמָקוֹם הַטִּינָּא אֲבָל לֹא בְּמָקוֹם הַגְּרִיד. הֲרֵי יֵשׁ כָּאן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר וּמִקְצַת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי אֲבִינָא מְסַיְּיעָא לִי דְּאָמַר רִבִּי אֲבִינָא תִּיפְתַּר כְּהָדָא מַתְנִיתָא בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לֹא בְּתָלוּשׁ שֶׁמָּא בִּמְחוּבָּר. אַשְׁכַּח תַּנֵּי מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתָלוּשׁ עוֹשִׂין אֲפִילּוּ בִּמְחוּבָּר.

וְאִם לֹא אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבוֹא עוֹמֶר הַבָּא. רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל מַהוּ שֶׁיָּבִיא הָעוֹמֶר מֵהֵן. אֵיפְשָׁר לוֹמַר חָדָשׁ וְיָשָׁן אֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. הָתִיבוּן הֲרֵי שְׁאָר הַמִּינִין הֲרֵי הֵן תְּלוּיִין בָּעוֹמֶר וְאֵין הָעוֹמֶר בָּא מֵהֶן. לֹא אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁאָר הַמִּינִין שֶׁלֹּא כִשְּׁרוּ לְמִנְחַת הָעוֹמֶר תֹּאמַר בִּשְׁעוֹרִין שֶׁכִּשְּׁרוּ לְמִנְחַת הָעוֹמֶר. חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר רֵאשִׁית קְצִירְךָ וְלֹא סוֹף קְצִירְךָ. רִבִּי זְעִירָה בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בִּיכּוּרִין אֵין אֵילּוּ בִּיכּוּרִין. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. עָבַר וְהֵבִיא. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דַּחֲבֵרַיָּא פָּסוּל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא כָּשֵׁר. דִּבְרֵי חֲכָמִים רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רַבִּין בַּר חִייָה וְהֵן שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָעוֹמֶר בָּא מֵהֶן.

הלכה ב

משנה: הָאוֹכֵל מֵהֶן כְּזַיִת מַצָּה בַּפֶּסַח יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. כְּזַיִת חָמֵץ חַייָב בְּהַכְּרֵת. נִתְעָרֵב אֶחָד מֵהֶן בְּכָל הַמִּינִין הֲרֵי זֶה עוֹבֵר בַּפֶּסַח. הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת וּמִן הַתְּבוּאָה אָסוּר בָּהֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵהֶן. וְחַייְבִין בַּחַלָּה וּבְמַעְשְׂרוֹת.

הלכה: אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁלּוֹקִין עַל חַלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר וָוא תִּיפְתַּר שֶׁאָכַל כְּזַיִת מִזֶּה וּכְזַיִת מִזֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ תֵּימַר כְּזַיִת מִכּוּלָּהֶן. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁכּוּלָּהֶן לְשֵׁם חָמֵץ. מְחֻלָּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּין עַל אֶחָד וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן כֵּינִי מַתְנִיתָא אִי כְזַיִת מִזֶּה וּכְזַיִת מִזֶּה.

הָא הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת וּמִן הַתְּבוּאָה אָסוּר בַּכֹּל כְּרַבָּנָן. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּינִי מַתְנִיתָא הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵהֶם. מַה נָן קַייָמִין אִם בְּאוֹמֵר פַּת תּוֹרָה מַעֲתָּה אַף הָאוֹמֵר תְּבוּאָה תּוֹרָה יְהֵא אָסוּר בַּכֹּל דִּכְתִיב וּתְבוּאַת הַכָּרֶם. אִי בְּאוֹמֵר פַּת סְתָם אֵין לְךָ קָרוּי פַּת סְתָם אֶלָּא חִיטִּין וּשְׂעוֹרִין בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קַייְמִתֵּיהּ בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין פַּת כֹּל. אֵין לְךָ קָרוּי פַּת סְתָם אֶלָּא חֲמֶשֶׁת הַמִּינִין בִּלְבַד.

הלכה ג

משנה: אֵילּוּ חַייְבִין בַּחַלָּה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. הַלֶּקֶט הַשִּׁכְחָה וְהַפֵּיאָה וְהַבֶּקֶר וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וּמוֹתַר הָעוֹמֶר וּתְבוּאָה שֶׁלֹּא

הֲבִיאָה שְׁלִישׁ. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר תְּבוּאָה שֶׁלֹּא הֲבִיאָה שְׁלִישׁ פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. אֵילּוּ חַיָּבִין בְּמַעְשְׂרוֹת וּפְטוּרִין מִן הַחַלָּה. הָאוֹרֶז וְהַדּוֹחַן וְהַפַּרְגִּים וְהַשּׁוּמְשְׁמִין וְהַקִּטְנִיּוֹת וּפָחוֹת מֵחֲמִשָּׁה רְבָעִים בִּתְבוּאָה. הַסּוּפָּנִים וְהַדּוּבְשָׁנִים וְהָאִיסְקָרִיטִין וְחַלַּת הַמַּשְׂרֵת וְהַמְּדוּמָּע פְּטוּרִין מִן הַחַלָּה.

הלכה: רִבִּי הוֹשַׁעְיָה שְׁאַל לְכַהֲנָא מְנַיִין שֶׁהֵן חַיָּבִין בַּחַלָּה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. אָמַר לֵיהּ לֹא תֵימַר לִי תְּרִימוּ וְכֵן תְּרִימוּ. חָזַר וְאָמַר מֵאַרְבַּע עֶשְׂרֵה. מַה אַרְבַּע עֶשְׂרֵה חַיָּבִין בַּחַלָּה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת אַף אֵילּוּ חַיָּבִין בַּחַלָּה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי וְזֶה אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה מִקְרִיּוֹת שֶׁהֵן מְחוּוָרִין בַּתּוֹרָה. וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ מָה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אֹתְ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיְּדָךְ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ. הִיא לֶקֶט הִיא שִׁכְחָה הִיא פֵּיאָה הִיא הֶבְקֵר.

מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וּמְכַּיְּנִין שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ לָאו כְּחוּלִּין הוּא. תִּיפְתָּר שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשֵּׁבֶלִין. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשִּׁיבֳּלִין פָּטוּר מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּתִיב אֶת כָּל חֶלְבּוֹ אֶת מֻקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ לֹא חֶלְבּוֹ וְחֶלֶב חֲבֵירוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּתִיב וַהֲרֵמוֹתֶם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלֹא תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר. בְּשֶׁמֵּירַח וְאַחַר כָּךְ הִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ. אֲבָל אִם הִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְאַחַר כָּךְ מֵירְחוֹ לֹא בְדָא. בְּשֶׁהִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ עָלָיו אֲבָל אִם הִפְרִישׁ מִמָּקוֹם אַחֵר עָלָיו לֹא בְדָא.

מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא רִבִּי הִלֵּל בֶּן הֲלֵיס מְטֵי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה דְּמִן הָדָא. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשִּׁבֳּלִין פָּטוּר מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי כְּמָאן דְּאָמַר אֵינוֹ כִּנְכָסָיו בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר כִּנְכָסָיו הוּא חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ אוֹף אֲנָא סָבַר כֵּן הֲוֵי מַעֲשֵׂר שֵׁינִי הוֹאִיל וְכָל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא כִּנְכָסָיו חַיָּיב. הֲוֵי פְלִיגָא הִיא. מָאן דְּאָמַר חַיָּיב אֲפִילּוּ תְרוּמָה שֶׁבּוֹ חַיֶּיבֶת. וּמָאן דְּאָמַר פָּטוּר אֲפִילּוּ חוּלִּין שֶׁבּוֹ פְּטוּרִין. מָאן דְּאָמַר חַיָּיב עֲשָׂאוֹ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחֵר מַה אַתְּ עָבַד לֵהּ כְּגָדִישׁ שֶׁנִּדְמַע כְּעִיסָּה שֶׁנִּדְמְעָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲנָא בָּעִיתָהּ. רִבִּי יְאוֹשִׁיָּה אָמַר אֲנָא בָּעִיתָהּ. מַה בֵּין גָּדִישׁ שֶׁנִּידְמַע לְעִיסָּה שֶׁנִּדְמְעָה. גָּדִישׁ שֶׁנִּדְמַע אֹתְ אָמַר חַיָּיב. עִיסָּה שֶׁנִּדְמְעָה אֹתְ אָמַר פְּטוּרָה. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָה. גָּדִישׁ שֶׁנִּדְמַע עַד שֶׁלֹּא נִדְמַע עָבַר וְהִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְרוּמָה אֵינָהּ תְרוּמָה. עִיסָּה שֶׁנִּדְמְעָה עַד שֶׁלֹּא נִדְמְעָה עָבַר וְהִפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה אֵינָהּ חַלָּה דְּתַנְיָנָן תַּמָּן הַמַּפְרִישׁ חַלָּתוֹ קֶמַח אֵינָהּ חַלָּה וְנֶאֱכָל בְּיַד כֹּהֵן.

וּמוֹתַר הָעוֹמֶר. מַתְנִיתָא דְּלֹא כְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה מְחַיֵּיב בְּחַלָּה וּבְמַעְשְׂרוֹת.

וּתְבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ. מַה טַּעֲמָא דְּרַבָּנִין נָאֲמַר לֶחֶם בַּפֶּסַח וְנָאֲמַר לֶחֶם מַה לֶּחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח דְּבָר שֶׁהוּא בָא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אַף לֶחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בַּחַלָּה דָּבָר שֶׁהוּא בָא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר כִּתְרוּמַת גּוֹרֶן כֵּן תְּרִימוּ אוֹתָהּ. מַה תְרוּמַת גּוֹרֶן מִפֵּירוֹת שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. אַף זוֹ מִפֵּירוֹת שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. וְלֵית לְרִבִּי לָעְזָר לֶחֶם לֶחֶם.

אַשְׁכַּח תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אֵינָהּ חַיֶּבֶת בַּחַלָּה וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח.

מַהוּ שֶׁחַיָּבִין עַל לֶחֶם שֶׁלּוֹ מְשׁוּם חָדָשׁ. אָמַר רִבִּי יוּדָן כְּתִיב וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אֶת שֶׁחַיָּבִין עַל קָלִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּם חָדָשׁ חַיָּבִין עַל לֶחֶם שֶׁלּוֹ מְשׁוּם חָדָשׁ. אֶת שֶׁאֵין חַיָּבִין עַל קָלִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּם חָדָשׁ אֵין חַיָּבִין עַל לֶחֶם שֶׁלּוֹ מְשׁוּם חָדָשׁ.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא כְּתִיב עָשֹׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. דָּבָר שֶׁהוּא נִזְרָע וּמַצְמִיחַ יָצָא פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ שֶׁאִם נִזְרַע אֵינוֹ מַצְמִיחַ.

פְּשִׁיטָא עַל דְּרַבָּנִין בְּהֶהֵן פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ שֶׁאֵינוֹ נִגְרָר לְעִנְיַן הַמַּעְשְׂרוֹת. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף שָׁאַל עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר מַהוּ שֶׁיְּהֵא נִגְרָר לְעִנְיַן חַלָּה כְּעִיסַּת הָאוּרְז. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי אֵי זֶהוּ חָדָשׁ וְיָשָׁן שֶׁבַּחַלָּה. שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת הֵבִיאָה שְׁלִישׁ וְאַחַת פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ לַחַלָּה אַחַת לְמַעְשְׂרוֹת שְׁתַּיִם. אַחַת פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ וְאַחַת עֲשָׂבִים לַחַלָּה שְׁתַּיִם לְמַעְשְׂרוֹת אַחַת. אַחַת הֵבִיאָה שְׁלִישׁ וְאַחַת עֲשָׂבִים בֵּין לַחַלָּה בֵּין לְמַעְשְׂרוֹת שְׁתַּיִם.

בֵּנְתַיִים מַהוּ. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בֵּנְתַיִים כְּבָרַאשׁוֹנָה. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בֵּנְתַיִים כְּבָאַחֲרוֹנָה. אִי זֶהוּ בֵּנְתַיִים. הָעוֹשֶׂה עִיסָּה מִן הַטֶּבֶל חַלָּה חַייֶבֶת בִּתְרוּמָה וּתְרוּמָה חַייֶבֶת בַּחַלָּה. מְנַיִין שֶׁחַלָּה חַייֶבֶת בִּתְרוּמָה. רִבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר מַרְתָּא בְשֵׁם רַב חַלָּה תְּרִימוּ תְרוּמָה. מַחֲלָה תְּרִימוּ תְרוּמָה. מְנַיִין שֶׁהַתְּרוּמָה חַייֶבֶת בַּחַלָּה מִן קוֹשׁוֹי פְּתָרִין הֶהֵן קְרָייֵא מֵאוֹתָהּ שֶׁכָּתוּב בָּהּ רֵאשִׁית תָּרִימוּ חַלָּה.

הַסּוּפְּגָנִין טְרִיקְטָא. הַדּוּבְשָׁנִין מֵלֵי נָאלָה. וְהָאִיסְקָרִיטִין חֲלִיטִין דְּשׁוּק. וְחַלַּת מַסְרֵת חֲלִיטִין דְּמַיֵי.

רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר טְרִיקְטָא חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאוֹמֵר עָלָיו הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְאָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר טְרִיקְטָא אֵינָהּ חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאֵין אוֹמֵר עָלָיו הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר תַּרְתֵּיי רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר טְרִיקְטָא חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאוֹמֵר עָלֶיהָ הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְאָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר טְרִיקְטָא אֵינָהּ חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאֵין אוֹמֵר עָלֶיהָ הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר חוֹרֵי. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁהָאוּר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו חַייָב בַּחַלָּה וְאוֹמֵר עָלָיו הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן [הָאָרֶץ] וְיוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר כָּל שֶׁהָאוּר מְהַלֵּךְ

תַּחְתָּיו אֵינוֹ חַיָּיב בַּחַלָּה וְאֵין אוֹמֵר עָלָיו הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן וּבִלְבַד עַל יְדֵי מַשְׁקֶה.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הַסּוּפְגָנִין וְהַדּוּבְשָׁנִין וְהָאִיסְקָרִיטִין וְחַלַּת הַמַּשְׁרֵת וְהַמְּדוּמָּע פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. פָּתַר לָהּ בְּסוּפְגָנִין שֶׁנַּעֲשׂוּ בָאוּר. וְאֵין יוֹצְאִין בְּסוּפְגָנִין שֶׁנַּעֲשׂוּ בַחַמָּה. יוֹצְאִין בְּסוּפְגָנִין שֶׁנַּעֲשׂוּ בָאוּר. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁהָיָה הָאוּר מְהַלֵּךְ מִן הַצָּד.

מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין. כַּהֲנָא שָׁאַל לִשְׁמוּאֵל לֹא מִסְתַּבְּרָא בְּהֶהֵן מְדוּמָּע. דְּתַנִּינָן הָכָא שֶׁרוּבָּהּ תְּרוּמָה תְּרוּמָה. אָמַר לֵיהּ אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן אֶלָּא כַּד תִּיסּוֹק לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אַתְּ שְׁאַל לָהּ. כַּד סְלַק לְהָכָא שְׁמַע רִבִּי יָסָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילּוּ סְאָה אַחַת שֶׁנָּפְלָה עַל תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע חוּלִין. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ כְּדֵּ מַשִּׁיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן הַסָּאָה פּוֹטֶרֶת אֶת הַכֹּל. אָמַר לֵיהּ וְכִי עִיגּוּל בְּעִיגּוּלִין דָּבָר בָּרִיא שֶׁהַתְּרוּמָה עוֹלָה בְיָדוֹ וְאוֹתָהּ אָמְרָת דָּבָר קַל הוּא אַף הָכָא קַל הוּא. וִיתִבִינֵיהּ שַׁנְיָיא הָא בְעִיגּוּלִין שֶׁכְּבָר בָּטְלוּ. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אֲפִילּוּ חִיטִּין בְּחִיטִּין טוֹחֵן וּמַתִּיר.

וּפָחוֹת מֵחֲמִשָּׁה רְבָעִים כִּתְבוּאָה. אָמַר רִבִּי אֲבִינָא הָדָא אָמְרָה כְּשֶׁהָיוּ פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה רְבָעִים. אֲבָל אִם הָיוּ חֲמִשָּׁה רְבָעִים מְצוּמְצָמִין לֹא בְדָא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אַבוּנָא לֹא עַל הָדָא אִתְאֲמַרַת. אֶלָּא עַל הָדָא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מְדוּמָּע פָּטוּר מִן הַחַלָּה. סָפֵק מְדוּמָּע וְהַנֶּאֱכָל מְשׁוּם דִּימּוּעַ חַיָּיב בַּחַלָּה עָלֶיהָ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אַבוּנָא הָדָא דְאֵיתֵמַר כְּשֶׁהָיוּ יוֹתֵר מֵחֲמִשָּׁה רְבָעִים אֲבָל אִם הָיוּ חֲמִשָּׁה רְבָעִים מְצוּמְצָמִין פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה.

הלכה ד

משנה: עִיסָּה שֶׁתְּחִילָּתָהּ סוּפְגָנִים וְסוֹפָהּ סוּפְגָנִים פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. תְּחִילָּתָהּ עִיסָּה וְסוֹפָהּ סוּפְגָנִים תְּחִילָּתָהּ סוּפְגָנִים וְסוֹפָהּ עִיסָּה חַיֶּיבֶת בַּחַלָּה. וְכֵן הַקְּנוּבְקָאוֹת חַיָּיבוֹת. הַמְּעִיסָּה בֵּית שַׁמַּי פּוֹטְרִין וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּיבִין. הַחֲלִיטָה בֵּית שַׁמַּי מְחַיְּיבִין וּבֵית הִלֵּל פּוֹטְרִין. חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר עֶשָּׂרוֹן עֶשָּׂרוֹן לְעַצְמוֹ פָּטוּר לְמָכוֹר בַּשּׁוּק חַיָּיב.

הלכה: הָדָא אִיתְּא שְׁאֶלֶת לְרִבִּי מָנָא בְּגִין דַּאֲנָא בָּעֲיָיא לְמֵיעְבַּד אִצְטְוָותִי אִטְרֵי מָהוּ דְיִנְסְבֶנָּה וּתְהֵא פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. אָמַר לָהּ לָמָּה לֹא. אָתָא שְׁאִיל לְאָבוֹי. אָמַר לֵיהּ אָסוּר שֶׁמָּא תֵּימְלֵךְ לַעֲשׂוֹתָהּ עִיסָּה.

וְכֵן הַקְּנוּבְקָאוֹת חַיָּיבוֹת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר קְרַמְבִּיטַס. רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲגוּל בְּשֵׁם חִזְקִיָּה אָמַר בּוּקְרְלְטָא שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירָהּ לְסוֹלְתָּהּ תְּהֵא פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה.

אָמַר רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא עִיסַּת מַבְרִין חַיֶּיבֶת בַּחַלָּה. שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירָהּ לְסוֹלְתָהּ תְּהֵא פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה.

רַב אָמַר עִיסַּת כּוּתָח חַיֶּיבֶת בַּחַלָּה. אָמַר רִבִּי בּוּן שֶׁמָּא תִּימָּלֵךְ לַעֲשׂוֹתָהּ חֲרָרָה לְבָנָה. אָמַר רִבִּי מָנָא צְרִיכִין אָנוּ מַכְרִזִין בְּאִילֵּין דְּעָבְדִין עָבִיצִין דֵּייאוּן עָבְדוֹן לוֹן פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר דְּאִינּוּן סָבְרִן שֶׁהִיא פְּטוּרָה וְהִיא חַיֶּיבֶת.

תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשּׁוּם אֲבִיו אֵי זוֹ הִיא הַמְּעִיסָה הַנּוֹתֶנֶת חֲמִין לְתוֹךְ קֶמַח. חֲלִיטָה קֶמַח לְתוֹךְ חֲמִין.

אִתָּה חָמֵי נָחְלְטָה כָּל צוֹרְכָהּ בֵּית שַׁמַּי מְחַיְּבִין. לֹא נָחְלְטָה כָּל צוֹרְכָהּ בֵּית שַׁמַּי פּוֹטְרִין.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם חִזְקִיָּה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָא שְׁנֵי תַלְמִידִים שָׁנוּ אוֹתָהּ. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עַל הַדָּבָר הַזֶּה הָלַכְתִּי אֶצֶל רִבִּי הוֹשַׁעְיָא רוֹבָא לְקַיְסָרִין וְאָמַר לִי שְׁנֵי תַלְמִידִים שָׁנוּ אוֹתָהּ.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא כִדְבְרֵי זֶה וְלֹא כִדְבְרֵי זֶה אֶלָּא הַנֶּאֱפֶה בַּתַּנּוּר חַיָּיב. בְּאֵילְפֶּס וּבְקְדֵירָה פָּטוּר.

אֵי זֶהוּ חָלוּט בָּרוּר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא כָּל שֶׁהָאוּר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ הָאוּר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו מִכַּיוָן שֶׁהוּא עָתִיד לַעֲשׂוֹתוֹ בָּצֵק חַיָּיב בַּחַלָּה. קֶמַח קָלִי שֶׁעֲשָׂאוֹ בָצֵק חַיָּיב בַּחַלָּה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְהוּא שֶׁאָפָיָין.

חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר עֲשָׂאָן לְעַצְמוֹ פָּטוּר דִּכְתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם וְלֹא שֶׁלְּהֶקְדֵּשׁ. לְמִכּוֹר בַּשּׁוּק חַיָּיב. לֹא בְדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי. בְּדַעַת הַלְקוּחוֹת הַדָּבָר תָּלוּי. שֶׁמָּא יִמְצָא הַלְקוּחוֹת וְנִטְבְּלוּ מִיָּד.

הלכה ה

משנה: נַחְתּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאוֹר לְחַלֵּק חַיָּיב בַּחַלָּה וְנָשִׁים שֶׁנָּתְנוּ לְנַחְתּוֹם לַעֲשׂוֹת לָהֶם שְׁאוֹר אִם אֵין בְּשֶׁל אַחַת מֵהֶן כְּשִׁיעוּר פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. עִיסַּת הַכֻּלְבִּים בִּזְמָן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּהּ חַיֶּיבֶת בַּחַלָּה וּמְעָרְבִין בָּהּ וּמִשְׁתַּתְּפִין בָּהּ וּמְבָרְכִין עָלֶיהָ וּמְזַמְּנִין עָלֶיהָ וְנַעֲשֵׂית בְּיוֹם טוֹב וְיוֹצֵא בָהּ אָדָם חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. וְאִים אֵין הָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּהּ אֵינָהּ חַיֶּיבֶת בַּחַלָּה וְאֵין מְעָרְבִין בָּהּ וְאֵין מִשְׁתַּתְּפִין בָּהּ וְאֵין מְבָרְכִין עָלֶיהָ וְאֵין מְזַמְּנִין עָלֶיהָ וְאֵינָהּ נַעֲשֵׂית בְּיוֹם טוֹב וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָהּ חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מִטַּמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין.

הלכה: הַמְמָרִיחַ כִּרְיוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נִטְבַּל. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא נִטְבַּל. מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהַתַּנִּינָן וְכֵן נָשִׁים שֶׁנָּתְנוּ לְנַחְתּוֹם לַעֲשׂוֹת לָהֶן שְׁאוֹר אִם אֵין בְּשֶׁלְּאַחַת מֵהֶן כְּשִׁיעוּר

פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. וְאֵין בְּשֶׁלְכוּלְהֶן כְּשֶׁיעוּר. אָמַר לֵיהּ שַׁנְיָיא הִיא שֶׁכֵּן הָעוֹשֶׂה עִיסָּה עַל מְנָת לְחַלְקָהּ בָּצַק פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. אָמַר לֵיהּ וְהָתַנִּינָן נַחְתּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאוֹר לְחַלֵּק חַיָּיב בַּחַלָּה. אָמַר לֵיהּ לֹא תִתְיבֵינִי נַחְתּוֹם. נַחְתּוֹם לֹא בְדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי בְּדַעַת הַלְּקוּחוֹת הַדָּבָר תָּלוּי. שֶׁמָּא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְהוּא חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ עִיסָּה. אָמַר לֵיהּ וְהָתַנִּינָן חוֹרֵי הַנְּמָלִים שֶׁלָּנוּ בְּצַד הָעֲרֵימָה חַייֶבֶת הֲרֵי אִילּוּ חַיְיבִין. הָא בְצַד עֲרֵימָה פְּטוּרָה פְּטוּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אָמַר (לוֹ) רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם יְיאוּשׁ. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא אָמַר וְהֵן [שֶׁגָּרְרוּ רָאשֵׁי] שִׁבָּלִים.

מָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן וְהָתַנִּינָן הִקְדִּישָׁן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ וּגְמָרָן הַגִּיזְבָּר וְאַחַר כָּךְ פְּדָיָין פְּטוּרִין. הֲרֵי גִּיזְבָּר כְּאַחֵר הוּא וְאַתְּ אָמְרְתָּ מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר לֵיהּ תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר גִּיזְבָּר כְּבַעֲלִים וּדְלֹא כְרִבִּי יוֹסֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר הוּא גִּיזְבָּר הוּא אַחֵר. רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין בָּעֵי וַאֲפִילּוּ יֵשׁ בְּשֶׁלְאַחַת מֵהֶן כְּשִׁיעוּר יֵעָשֶׂה כְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְיהֵא פָּטוּר מִן הַחַלָּה. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹנָה רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַף בְּמַה שֶׁבְּלָגִין לֹא נִטְבַּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִיר לְדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ.

אֵיזֶהוּ עִיסַּת כְּלָבִים רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כָּל שֶׁעִירֵב בָּהּ מוּרְסָן.

מַתְנִיתָא אָמְרָה בִּזְמָן שֶׁהָרוֹעִין אוֹכְלִין מִמֶּנָּהּ. פְּעָמִים שֶׁאֵין הָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר כָּל שֶׁעָשָׂה כָּעְכִין וְתַנֵּי כֵן עֲשָׂאָן כָּעְכִין חַייֶבֶת עֲשָׂאָהּ לִימּוּדִין פְּטוּרָה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי חִייָה רוֹבָא אֲפִילּוּ עֲשָׂאָהּ קָלוֹסְקִין. וְהָתַנִּינָן אִם אֵין הָרוֹעִין אוֹכְלִין מִמֶּנָּהּ. תִּיפְתָּר שֶׁעֲשָׂאָהּ מִשְׁעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁלֹּא יֹאכְלוּ הָרוֹעִים מִמֶּנָּהּ.

וְנַעֲשֵׂית בְּיוֹם טוֹב. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּתַנֵּי אֵין עוֹשִׂין מִיּוֹם טוֹב לְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב. וְהָתַנֵּי מְמַלְּאָה אִשָּׁה קְדֵירָה בָּשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִמֶּנָּהּ אֶלָּא חֲתִיכָה אַחַת. קוּמְקוּם חַמִּין אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹתֶה מִמֶּנּוּ אֶלָּא כוֹס אֶחָד. אֲבָל לְאוֹפוֹת אוֹתָהּ אֵינָהּ אוֹפָה אֶלָּא צוֹרְכָהּ. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מְמַלְּאָה הִיא אִשָּׁה אֶת הַתַּנּוּר פַּת מִפְּנֵי שֶׁהַפַּת יָפָה בְּשָׁעָה שֶׁהַתַּנּוּר מָלֵא.

תַּנֵּי מַצָּה גְּזוּלָה אָסוּר לְבָרֵךְ עָלֶיהָ. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה עַל שֵׁם וּבוֹצֵעַ בֵּרֵךְ נֹאכַל יי. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא דְתֵימַר בַּתְּחִילָּה אֲבָל בַּסּוֹף לֹא דְמִים הוּא חַייָב לוֹ. רִבִּי יוֹנָה אָמַר אֵין עֲבֵירָה מִצְוָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֵין מִצְוָה עֲבֵירָה. אָמַר רִבִּי הִילָא אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אִם עֲשִׂיתָן כְּמִצְוָתָן הֵן מִצְוֹת וְאִם לָאו אֵינָן מִצְוֹת.

הלכה ו

משנה: הַחַלָּה וְהַתְּרוּמָה חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ וָאֲסוּרָה לְזָרִים וְהֵן נִכְסֵי כֹהֵן וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה וּטְעוּנִין רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְהַעֲרֶב שֶׁמֶשׁ וְאֵינָן נִיטָּלִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא אֶלָּא מִן הַמּוּקָף וּמִן הַדָּבָר הַגָּמוּר. הָאוֹמֵר כָּל גּוֹרְנִי תְרוּמָה וְכָל עִיסָּתִי חַלָּה לֹא אָמַר כְּלוּם עַד שֶׁיְּשַׁיֵּיר מִקְצָת.

הלכה: רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי רִבִּי חָנִין בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק חַלָּה חוּלִּין הוּא הָיִיתִי אוֹמֵר מוּתָּר לְגַלְגֵּל בָּהֶן. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר הַחַלָּה וְהַתְּרוּמָה חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ. עֶשֶׂר מִצְוֹת אָדָם עוֹשֶׂה עַד שֶׁלֹּא יֹאכַל פְּרוּסָה מִשּׁוּם לֹא תַחֲרוֹשׁ. בַּל תִּזְרַע בַּל תַּחְסוֹם. לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה. תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְחַלָּה. רִבִּי יִצְחָק כַּיְדוּ אָתֵי מֵיסַב לְיָדוֹי הוּא פָּשַׁט עֲשַׂרְתֵּי אֲצְבָעָתֵיהּ וְאָמַר הֲרֵי קַיְימְתִּי עֶשֶׂר מִצְווֹת.

חַלָּה עַל הַכֹּל תְּרוּמָה עַל הַכֹּל. תְּרוּמָה לַיי זֶה שֵׁם הַמְּיוּחָד. מְנַיִין שֶׁלֹּא עָשָׂה כְּלוּם עַד שֶׁיְּשַׁיֵּיר מִקְצָת תַּלְמוּד לוֹמַר מֵרֵאשִׁית וְלֹא כָל רֵאשִׁית.

פרק ב

הלכה א

משנה: פֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ חַיָּיבִין בְּחַלָּה. יָצְאוּ מִכָּאן לְשָׁם רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב וְרִבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר. עָפָר חוּצָה לָאָרֶץ הַבָּא בִסְפִינָה לָאָרֶץ חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת וּבִשְׁבִיעִית. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁהַסְּפִינָה גוֹשֶׁשֶׁת. עִיסָּה שֶׁנִּילּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּירוֹת חַיֶּיבֶת בְּחַלָּה וְנֶאֱכֶלֶת בְּיָדַיִם מְסוּאָבוֹת. הָאִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת וְקוֹצָה חַלָּתָהּ עֲרוּמָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא יְכוֹלָה לְכַסּוֹת עַצְמָהּ אֲבָל לֹא הָאִישׁ.

הלכה: פֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ כול'. כְּתִיב אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה. שָׁמָּה אַתֶּם חַיָּיבִין. אֵין אַתֶּם חַיָּיבִין חוּץ לָאָרֶץ. תַּנֵּי זוֹ דִבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲבָל דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה פֵּירוֹת חוּץ לָאָרֶץ שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ רִבִּי אֶלִיעֶזֶר פּוֹטֵר וְרִבִּי עֲקִיבָה מְחַיֵּיב. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר לֶחֶם חוּץ לָאָרֶץ. לֹא לֶחֶם חוּץ לָאָרֶץ. מָה טַּעֲמָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה. שָׁמָּה אַתֶּם חַיָּיבִין בֵּין בְּפֵירוֹת הָאָרֶץ בֵּין בְּפֵירוֹת חוּץ לָאָרֶץ.

מָה מְקַיֵּים רִבִּי אֶלִיעֶזֶר טַעֲמָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה. חֲבֵרַייָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כְּדֵי מֵשִׁיב רִבִּי עֲקִיבָה אֶת רִבִּי לִיעֶזֶר אֵין אַתְּ מוֹדֶה לִי בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ וּמָצְאוּ קְמָחִין וּסְלָתוֹת שֶׁהֵן חַיָּיבִין בְּחַלָּה. וְלָאו גִּידּוּלֵי פְּטוֹר הֵן וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תְּמִיהָנִי אֵיךְ רִבִּי עֲקִיבָה מוֹתִיב אֶת רִבִּי לִיעֶזֶר וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵיהּ. תַּמָּן עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ

לָהּ לְמַפְרִיעָה יָרְשׁוּ דְּאָמַר רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן לְזַרְעֲךָ אֵתֶּן אֶין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי כְּבָר נָתַתִּי.

מָה מְקַיֵּים רִבִּי עֲקִיבָה טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר לֶחֶם הָאָרֶץ. בִּסְפִינָה שֶׁנִּכְנְסָה לָאָרֶץ. אִם קִירְמוּ פָּנֶיהָ מִן הַחוּט וּלְפָנִים חַייֶבֶת. מִן הַחוּט וְלַחוּץ פְּטוּרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא סְפִינָתָא הִיא עִיסַּת הַגּוֹי הִיא הַכְנָסָתָן שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר קְרִימָה בַתַּנּוּר. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה בְּהַכְנָסָתָן לָאָרֶץ שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר קְרִימָה בַתַּנּוּר. מִן מָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה מָתִיב לְרִבִּי לִיעֶזֶר וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵּיהּ.

רִבִּי יוֹנָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ וּמְצָא קָמָה לַחָה מַהוּ שֶׁתְּהֵא אֲסוּרָה מִשּׁוּם חָדָשׁ. אָמַר לֵיהּ לְמָּה לֹא. עַד כְּדוֹן לַחָה אֲפִילוּ יְבֵישָׁה. אָמַר לֵיהּ אֲפִילוּ יְבֵישָׁה אֲפִילוּ קְצוּרָה. מֵעַתָּה אֲפִילוּ חִטִּין בָּעֲלְיָיה. כְּדֵי אֲנִי אוֹמֵר לֹא יֹאכְלוּ יִשְׂרָאֵל מַצָּה בְּלֵילֵי הַפֶּסַח. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִן דְּנַפְקוֹת תְּהִית דְּלֹא אָמְרַת לֵיהּ שַׁנְיָיה הִיא שֶׁמִּצְוַות עֲשֵׂה דּוֹחֶה לְמִצְוַות לֹא תַעֲשֶׂה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה דּוּ אָמַר מִצְוַות עֲשֵׂה דּוֹחֶה בְּלֹא תַעֲשֶׂה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ כְּתוּבָה בְצִידָּהּ נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי דּוּ אָמַר אֵין מִצְוַות עֲשֵׂה דּוֹחֶה לְמִצְוַות בְּלֹא תַעֲשֶׂה אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה כְתוּבָה בְצִידָּהּ מַה שֶׁיִּהְיוּ תַגָּרֵי גוֹיִם מוֹכְרִין לָהֶ[ם] וּכְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר כָּל בִּיאוֹת שֶׁנֶּאֶמְרוּ בַתּוֹרָה לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה נֶאֶמְרוּ שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שֶׁחִילְקוּ. הָתִיב רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא וְהָכְתִיב וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח. לֹא בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. הָתִיב רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי וְהָכְתִיב מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָל מִצְרַיִם. לֹא בַחֲמִשָּׁה עָשָׂר.

יָצְאוּ מִכָּאן לְשָׁם רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַייֵב וְרִבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר. אָמְרוּ רִבִּי לִיעֶזֶר מִן אַתְרֵיהּ וְרִבִּי עֲקִיבָה מִן אַתְרֵיהּ. רִבִּי לִיעֶזֶר מִן אַתְרֵיהּ מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר לֶחֶם הָאָרֶץ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. רִבִּי עֲקִיבָה מִן אַתְרֵיהּ מָה טַעֲמָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה. שָׁמָּה אַתֶּם חַייָבִין. וְאֵין אַתֶּם חַייָבִין חוּץ לָאָרֶץ.

רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה בְּמַחְלוֹקֶת. כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלֵיכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה. אֵין בִּכְלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבִּפְרָט וּכְרִבִּי יוּדָה. מֵתִיבִין לְרִבִּי יוּדָה אִם בִּסְפָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָכְתִיב מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה וְעַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת כָּל אֶרֶץ הַחִתִּים וְעַד הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לִסְפָרֵי יִשְׂרָאֵל תְּנֵיהוּ עִנְיָין לִסְפָרֵי חוּץ לָאָרֶץ. מֵעַתָּה מַה שֶׁהָיָה דָּוִד הוֹלֵךְ וּמְכַבֵּשׁ בָּאֲרָם נַהֲרַיִם וּבַאֲרָם צוֹבָה יְהוּ חַייְבִין בְּחַלָּה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהָיָה דָּוִד מַנִּיחַ סִפְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמְכַבֵּשׁ סִפְרֵי חוּץ לָאָרֶץ.

הֲווֹ בָעֵיי מֵימַר מָה דְּאָמַר תַּמָּן חַייָב אוֹף הָכָא חַייָב. מָה דְּאָמַר תַּמָּן פָּטוּר אוֹף הָכָא פָּטוּר. אֲפִילוּ כְּמָאן דְּאָמַר תַּמָּן פָּטוּר הָכָא חַייָב. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל נִתְחַייְבוּ. כְּתִיב הוּא הֵשִׁיב

אֶת גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶּן אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא חַד אָמַר כָּל מָה שֶׁכִּיבֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ כִּיבֵּשׁ זֶה. וְחָרָנָה אָמַר יוֹתֵר מִמָּה שֶׁכִּיבֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ כִּיבֵּשׁ זֶה. תַּנָּא רִבִּי סִידוֹר מְסַיֵּעַ לְרִבִּי מָנָא יָמִים קַלִּים עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ.

עָפָר חוּץ לָאָרֶץ שֶׁבָּא לְסוּרְיָא נַעֲשָׂה כְסוּרְיָא. יָצָא מִשָּׁם לְכָאן נִתְחַייֵב.

אָמַר רִבִּי יוּדָה אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁהַסְּפִינָה גוֹשֶׁשֶׁת. אָמַר רִבִּי חַגַּיי רִבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר בְּמַיִם לְפִי שֶׁאֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי אָבִין לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא מִחְלְפָא שִׁיטָּתֵיהּ. לֹא הָיְתָה אֶת הַסְּפִינָה גוֹשֶׁשֶׁת כְּמִי שֶׁהַסְּפִינָה גוֹשֶׁשֶׁת. לֹא הָיְתָה סְפִינָה גוֹשֶׁשֶׁת מַעְשְׂרוֹתֶיהָ מֻהֱלָכָה תּוֹרְמִין מִמֶּנָּה עַל עָצִיץ שֶׁאֵין נָקוּב וּמֵעָצִיץ שֶׁאֵין נָקוּב עָלֶיהָ. כְּהָדָא דְתַנֵּי עָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב מַעְשְׂרוֹתָיו מֻהֱלָכָה וּתְרוּמָתוֹ אֵינָהּ מְדַמַּעַת וְאֵין חַייָבִין עָלָיו חוֹמֶשׁ. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר הַקּוֹנֶה עָצִיץ נָקוּב בְּסוּרְיָא אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קָנָה עָפָר שֶׁתַּחְתָּיו וְקַרְקַע שֶׁעַל גַּבָּיו קָנָה לְחַייְבוֹ לְמַעְשְׂרוֹת וְלַשְּׁבִיעִית אֲפִילוּ נָתוּן עַל גַּבֵּי שְׁתֵּי יְתֵידוֹת. אַף רִבִּי יוּדָה מוֹדֵי בָהּ. מָה בֵינוֹ לְבֵין הַסְּפִינָה. סְפִינָה עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת וְזֶה בִּמְקוֹמוֹ הוּא.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה אָמַר דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בִּירְתוֹתָא הִיא דְּתַנִּינָן תַּמָּן רִבִּי לָעְזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בִּירְתוֹתָא אוֹמֵר מִשֵּׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פָּסַל אֶת כּוּלָּהּ. וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ לֹא פָסַל אֶלָּא מָקוֹם מַגָּעוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר מָה פְלִיגִין. בְּשֶׁהוּכְשְׁרָה וְאַחַר כָּךְ נִילּוֹשָׁה שֶׁמֵּי פֵּירוֹת מְחוּוָרִין לְהַכְשִׁיר. אֲבָל אִם נִילּוֹשָׁה וְאַחַר כָּךְ הוּכְשְׁרָה אֵין מֵי פֵּירוֹת מְחוּוָרִין לְהַכְשִׁיר. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר תַּמָּן אֵין מֵי פֵּירוֹת מְחוּוָרִין לְטוּמְאָה מוֹדֵי הוּא הָכָא שֶׁמֵּי פֵּירוֹת מְחוּוָרִין לַחַלָּה.

רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אֵין לְךָ מְחוּוָר אֶלָּא שִׁבְעַת הַמַּשְׁקִין בִּלְבַד. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי מָה אִיתְאֲמְרַת לַחַלָּה לְטוּמְאָה. אֵין תֵּימַר לַחַלָּה כָּל שֶׁכֵּן לְטוּמְאָה. אֵין תֵּימַר לְטוּמְאָה הָא לַחַלָּה לֹא. רִבִּי יוֹנָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ לַחַלָּה כָּל שֶׁכֵּן לְטוּמְאָה. רִבִּי יוֹנָה כְּדַעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה תַּנֵּי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי תַּנֵּי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר נֶאֱמַר כָּאן חַלָּה. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן. מָה חַלָּה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן עֲשׂוּיָה בְשֶׁמֶן. אַף חַלָּה שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן עֲשׂוּיָה בְשֶׁמֶן. וְשֶׁמֶן אֶחָד מִשִּׁבְעַת הַמַּשְׁקִין הוּא.

רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי שַׁבְּתַי רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לַחַלָּה וְלִנְטִילַת יָדַיִם אָדָם מְהַלֵּךְ אַרְבַּעַת מִילִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה הֲדָא דַתֵּימַר לְפָנָיו אֲבָל לַאֲחָרָיו אֵין מַטְרִיחִין עָלָיו.

שׁוֹמְרֵי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּיסִין מַה אַתְּ עָבַד לוֹן כְּלִפְנֵיהֶן כְּלְאַחֲרֵיהֶן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא הָאִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת וְקוֹצָה חַלָּתָהּ עֲרוּמָה. וַהֲדָא אִשָּׁה לֹא בְתוֹךְ בֵּיתָהּ יוֹשֶׁבֶת וְתֵימַר אֵין מַטְרִיחִין עָלֶיהָ. וְהָכָא אֵין מַטְרִיחִין עָלָיו.

תַּנֵּי הַמַּיִם שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן רְשׁוּת וְשֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן חוֹבָה. אֶלָּא שֶׁבָּרִאשׁוֹנִים נוֹטֵל וּמַפְסִיק. וּבַשְּׁנִיִּים נוֹטֵל וְאֵינוֹ מַפְסִיק. מַהוּ מַפְסִיק. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר נוֹטֵל וְשׁוֹנֶה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעֵי נוֹטֵל וְשׁוֹנֶה וְאַתְּ אָמַרְתְּ רְשׁוּת. אֵין דְּבָעֵי מֵימַר אַרְבָּעַת מִילִּין וְאַתְּ אָמַרְתְּ רְשׁוּת.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱכַל בְּשַׂר חֲזִיר. וְעַל הַשְּׁנִיִּים יָצְאַת אִשָּׁה מִבֵּיתָהּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁנֵיהֶרְגוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ נְפָשׁוֹת.

הָדָא אָמְרָה עֲגֻבּוֹת אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם עֵרְוָה. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לִבְרָכָה אֲבָל לְהַבִּיט אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא אָסוּר. כְּהָדָא דְתַנֵּי הַמִּסְתַּכֵּל בַּעֲקֵיבָהּ שֶׁלְּאִשָּׁה כְּמִסְתַּכֵּל בְּבֵית הָרֶחֶם. וְהַמִּסְתַּכֵּל בְּבֵית הָרֶחֶם כְּיִלּוּד בָּא עָלֶיהָ. שְׁמוּאֵל אָמַר קוֹל בְּאִשָּׁה עֶרְוָה מַה טַּעַם וְהָיָה מִקּוֹל זְנוּתָהּ וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ וְגוֹ'.

רַב הוּנָא אָמַר עוֹמֵד הוּא אָדָם עַל הַצּוֹאָה וּמִתְפַּלֵּל וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בַּצּוֹאָה. יָשַׁב וְלֹא קִינַּח אָסוּר. אָמַר רִבִּי מָנָא אַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא מֵילְתָא אָמַר דִּכְוָותָהּ דְּרַב הוּנָא אָמַר עוֹמֵד הוּא אָדָם עַל גַּבֵּי צוֹאָה וּמִתְפַּלֵּל וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בַּצּוֹאָה. יָשַׁב וְלֹא קִינַּח הֲרֵי בְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בַּצּוֹאָה.

הלכה ב

משנה: מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִיסָּתוֹ בְּטָהֳרָה יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין וְאַל יַעֲשֶׂנָּה בְּטוּמְאָה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר יַעֲשֶׂנָּה בְּטוּמְאָה וְאַל יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהוּא קוֹרֵא לַטָּהוֹרָה כָּךְ הוּא קוֹרֵא לַטְּמֵיאָה. לְזוֹ קוֹרֵא חַלָּה בְּשֵׁם וּלְזוֹ קוֹרֵא חַלָּה בְּשֵׁם. אֲבָל קִבִּים אֵין לָהֶן חַלָּה בְּשֵׁם. הָעוֹשֶׂה עִיסָּתוֹ קִבִּין וְנִגְעוּ זֶה בָּזֶה פְּטוּרִין מִן הַחַלָּה עַד שֶׁיִּשּׁוֹכוּ. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף הָרוֹדֶה וְנוֹתֵן לַסַּל הַסַּל מְצָרְפָן.

הלכה: מָה פְּחוֹת מֵאַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה בְּטָהֳרָה. אַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין. אִי אַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה בְּטָהֳרָה יוֹתֵר מֵאַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי חִייָא בַּר וָוא כְּגוֹן קַיְסָרִין. וְקַיְסָרִין לָאו אַרְבָּעַת מִילִּין הִיא. הָדָא אָמְרָה אַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה בְּטָהֳרָה יוֹתֵר מֵאַרְבָּעַת מִיל יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין. רִבִּי אִמִּי הוֹרֵי בִּכְפַר שַׁמַּי לַעֲשׂוֹת עִיסָּה גְּדוֹלָה בְּטוּמְאָה. וַהֲלֹא אֵין שָׁם אַרְבָּעַת מִיל. מִכְּיוָן דְּנַהֲרָא מַפְסִיק כְּמִי שֶׁיֵּשׁ שָׁם אַרְבָּעַת מִיל. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר יַעֲשֶׂנָּה בְּטוּמְאָה וְאַל יַעֲשֶׂנָּה קִבִּין. עִיסָּה גְּדוֹלָה הָיְתָה נוֹחַ הָיָה לוֹ לְהַלֵּךְ כַּמָּה וְלֹא לַעֲשׂוֹתָהּ קִבִּין.

מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה. תַּמָּן הוּא אָמַר נוֹטֵל מִקֶּצֶב חַלָּה וְכָא הוּא אָמַר הָכֵין. תַּמָּן לְשֶׁעָבַר בְּרַם הָכָא לְכַתְּחִילָּה.
רִבִּי יוֹנָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְהֵן שֶׁנִּשְׁכּוּ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי הַסָּל מְצָרֵף וְאֵין הַתַּנּוּר מְצָרֵף. וְאִית תַּנֵּיי תַּנֵּי הַתַּנּוּר מְצָרֵף וְאֵין הַסָּל מְצָרֵף. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אִיתְיתֵיהּ מִדְּחִילְפַּיי נִשְׁכּוּ כָּאן וְכָאן מְצָרֵף. לֹא נִשְׁכּוּ כָּאן וְכָאן אֵינוֹ מְצָרֵף. מַתְנִיתָא כְּגוֹן אִילֵּין רִיפְתָּא דְּבָבֶל.

הלכה ג

משנה: הַמַּפְרִישׁ חַלָּתוֹ קֶמַח אֵינָהּ חַלָּה וְגֶזֶל בְּיַד כֹּהֵן. הָעִיסָּה עַצְמָהּ חַייֶבֶת בַּחַלָּה. וְהַקֶּמַח אִם יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוּר חַייֶבֶת בְּחַלָּה וַאֲסוּרָה לַזָּרִים דִּבְרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֶׂה וּקְפָשָׁהּ זָקֵן זָר אָמַר לָהֶן אַף הוּא קִלְקֵל לְעַצְמוֹ וְתַקֵּן לָאַחֵר. חֲמִשָּׁה רְבָעִים קֶמַח חַייְבִין בְּחַלָּה הֵן וְסוּבָּן וּמוּרְסָנָן חֲמִשָּׁה רְבָעִים חַייְבִין. נִיטָּל מוּרְסָנָן מִתּוֹכָן וְחָזַר לְתוֹכָן הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. שִׁיעוּר הַחַלָּה אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָעוֹשֶׂה עִיסָּה לְעַצְמוֹ וְהָעוֹשֶׂה לְמִשְׁתֶּה בְּנוֹ אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. נַתְתּוֹם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמְכוֹר לַשּׁוּק וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְמְכוֹר בַּשּׁוּק אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. נִיטְמֵאת עִיסָּה שׁוֹגֶגֶת אוֹ אֲנוּסָה אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה נִטְמֵאת מֵזִידָה אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׂכָּר. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא כֵּיצַד עִיסָּה טְהוֹרָה וְעִיסָּה טְמֵיאָה נוֹטֵל כְּדֵי חַלָּה מֵעִיסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ וְנוֹתֵן פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה בְּאֶמְצַע כְּדֵי שֶׁיִּטּוֹל מִן הַמּוּקָּף. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

הלכה: אָמַר לָהֶן אַף הוּא קִלְקֵל לְעַצְמוֹ וְתַקֵּן לָאֲחֵרִים. קִלְקֵל לְעַצְמוֹ וְאִיתְעָנַשׁ וְתַקֵּן לָאֲחֵרִים דְּאִינּוּן אָכְלִין וְתָלֵיי בֵּיהּ. אִית תַּנֵּי תַּנֵּיי תִּיקֵּן לְעַצְמוֹ וְקִילְקֵל לָאֲחֵרִים. תִּיקֵּן לְעַצְמוֹ מִכָּל מָקוֹם אָכְלָהּ. וְקִילְקֵל לָאֲחֵרִים דְּאִינּוּן סָבְרִין מֵימַר שֶׁהוּא פָּטוּר וְהִיא חַייֶבֶת. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי קַב טִיבֶּרְנִי חַייֵב בְּחַלָּה. חַד חֲלִיטָר שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵיזִיל עֲבִיד אַרְבַּע וּפְלִיג. וְיֹאמַר לֵיהּ תְּלָתָא וּפְלִיג. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קַבַּייָא בְּאַתְרֵיהוֹן רוֹבְעַיָּא אִזְדָּרְעוּן וְיֹאמַר לֵיהּ חֲמִשָּׁה פָּרָא צִיבְחָד. שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי סָפֵק חִיּוּב חַלָּה.
אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דֶּרֶךְ עִיסָּה שָׁנוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא. דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָהּ חַייֶבֶת בַּחַלָּה עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ דָּגָן כְּשִׁיעוּר. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי חִייָה רוֹבָא בַּר לוֹלִיתָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. אָמַר רִבִּי מָנָא אַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי הָדָא מֵילְתָא אָמַר דִּכְוותָהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דֶּרֶךְ עִיסָּה שָׁנוּ. וְכָאן מִכַּיּוָן שֶׁנִּיטַּל מוּרְסָנָן וְחָזַר לְתוֹכָן אֵין זֶה דֶּרֶךְ עִיסָּה.
תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ בַּעַל הַבַּיִת אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. וְנַחְתּוֹם אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. אֶלָּא שֶׁהַנַּחְתּוֹם עֵינוֹ יָפָה בְּעִיסָּתוֹ וּבַעַל הַבַּיִת רָעָה בְּעִיסָּתוֹ. וַחֲכָמִים

אוֹמְרִים לֹא מִשֵּׁם (הוּא זֶה) וְלֹא מִטַּעַם זֶה. אֶלָּא וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי לְאַהֲרוֹן הַכֹּהֵן עֲשֵׂה שֶׁיִּינָתְנוּ לַכֹּהֵן בִּכְהוּנָתוֹ. אֶלָּא שֶׁהַנַּחְתּוֹם עִיסָּתוֹ מְרוּבָּה וְיֵשׁ בָּהּ כְּדֵי מַתָּנָה לַכֹּהֵן וּבַעַל הַבַּיִת עִיסָּתוֹ מְעוּטָה וְאֵין בָּהּ כְּדֵי מַתָּנָה לַכֹּהֵן.

וְהָתַנִּינָן הָעוֹשֶׂה עִיסָּה לְעַצְמוֹ וְהָעוֹשֶׂה לְמִשְׁתֶּה בְּנוֹ אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. שֶׁלֹּא תַחְלוֹק לְעִיסַּת בַּעַל הַבַּיִת. וְהָתַנִּינָן וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְמְכוֹר בַּשּׁוּק אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה בְּשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְבֵיתָהּ עֵינָהּ רָעָה בְעִיסָּתָהּ. בְּשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְמְכוֹר בַּשּׁוּק עֵינָהּ יָפָה בְעִיסָּתָהּ. אָמַר רִבִּי מַתְנִיתָא בִּלְימוּדֶת לִהְיוֹת מַפְרֶשֶׁת אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֲבָל בִּלְימוּדֶת לִהְיוֹת מַפְרֶשֶׁת אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה נִיתְנֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא הַחוֹטֵא נִשְׂכָּר.

וְאֵין הַבַּיִת מִצְטָרֵף. דְּבָר שֶׁהוּא מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ אֵין הַבַּיִת מִצְטָרֵף וּשְׁאֵין מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ הַבַּיִת מִצְטָרֵף. עִיסָּה טְמֵיאָה עִיסָּה טְהוֹרָה עָשׂוּ כְדָבָר שֶׁהוּא מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ.

וְעִיסָּתָהּ חַלָּה. אֲבָל בְּעִיסָּה שְׁנִייָה אֵין לַשֵּׁינִי מַגַּע אֶצֶל הַטֵּבֶל.

תַּנֵּי רִבִּי לַעְאִיי אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי לְיֵעֶזֶר תּוֹרְמִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא בְּלַח. כֵּיצַד כָּבַשׁ זֵיתִין בְּטוּמְאָה וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְתוֹרְמָן בְּטָהֳרָה מֵבִיא מַשְׁפֵּךְ שֶׁאֵין בְּפִיו כְּבֵיצָה וּמְמַלֵּא אוֹתוֹ זֵיתִים וְנוֹתְנוֹ עַל פִּי חָבִית. וְנִמְצָא תּוֹרֵם מִן הַמּוּקָּף. לָמָּה לִי פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה. אֲפִילוּ כְּבֵיצָה וְלֹא פֵּירוּרִין אִינּוּן. שֶׁלֹּא לְטַמְּאוֹת זֵיתִים הָרִבָּה. אָמְרוּ לוֹ אֵין לָךְ קָרוּי לַח אֶלָּא יַיִן וְשֶׁמֶן בִּלְבַד. הֵיךְ עֲבִידָא קוֹרָה אַחַת לִשְׁתֵּי בוֹרוֹת. שְׁתֵּי קוֹרוֹת לְבוֹר אֶחָד. [נִיחָא קוֹרָה אַחַת לִשְׁנֵי בוֹרוֹת. אֶלָּא שְׁנֵי קוֹרוֹת לְבוֹר אֶחָד] מִכֵּיוָן שֶׁנִּטְמָא מְקָצָתוֹ אֵין כּוּלּוֹ טָמֵא. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי יָסָא תִּיפְתַּר שֶׁהָיָה בְדַעְתּוֹ לַעֲשׂוֹתָן תְּפִיסָה אַחַת וְנִמְלַךְ וַעֲשָׂאָן שְׁתֵּי תְפִיסוֹת.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁנִּיטְמָא בְּשֶׁשִּׁילָּה וּמְשֻׁקְּיפָּה שֶׁכְּבָר נִרְאָה לְתוֹרְמָן בְּטָהֳרָה. אֲבָל אִם נִיטְמָא עַד שֶׁלֹּא קִיפָּה וְעַד שֶׁלֹּא שִׁילָּה לֹא בְדָא. רִבִּי טָבִי רִבִּי יְאוֹשָׁיָה בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי הֲלָכָה כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵיהּ וְלֹא הוֹרֵי אָמַר תַּרְתֵּיי כָּל קֳבֵל תְּרֵי אִינּוּן. אָמְרִין לֵיהּ וְהָא רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן מוֹדֵי. אֲפִילוּ כֵן לֹא הוֹרֵי.

פרק ג

הלכה א

משנה: הָאוֹכְלִין עֲרַאי מִן הָעִיסָּה עַד שֶׁתְּגַלְגֵּל בַּחִיטִּים וּתְטַמְטֵם בַּשְּׁעוֹרִים. גִּילְגְּלָהּ בַּחִיטִּים וְטִימְטְמָהּ בַּשְּׁעוֹרִין הָאוֹכֵל מִמֶּנָּה חַיָּיב מִיתָה. כֵּיוָן שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת הַמַּיִם מַגְבָּהַת חַלָּתָהּ וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא שָׁם חֲמִשָּׁה רְבָעִים קֶמַח.

הלכה: אוֹכְלִין עֲרַאי מִן הָעִיסָּה כול'. אָמַר רִבִּי חַגַּיי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא עֲרַאי אֲבָל קֶבַע אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַעֲרִים לְפוֹטָרָהּ מִן הַחַלָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אִי מִן הָדָא לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם שֶׁאֲפִילּוּ שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנָּה שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ מִקְרָצוֹת מִכֵּיוָן שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירוֹ לְדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ מוּתָּר. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא [רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי זְעִירָה] בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר אַף מָה שֶׁבְּלָגִין לֹא נִטְבָּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָתִיד לְהַחֲזִירוֹ לְדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. וְהָדָא אָמְרָה מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִיסָּתוֹ בְּטָהֳרָה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל. הָא אִם הָיָה יָכוֹל לֹא בְדָא. הָדָא אָמְרָה שֶׁאָסוּר לְאָדָם לַעֲשׂוֹת עִיסָּתוֹ קַבִּין.

וּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים אַתְּ מְהַלֵּךְ בָּהֶן אַחַר הַטִּימְטוּם. עָשָׂה עִיסָּה מִן הַחִטִּים וּמִן הָאוֹרֶז אַחַר מִי אַתְּ מְהַלֵּךְ אַחַר הַגִּילְגּוּל אוֹ אַחַר הַטִּימְטוּם. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה חַלָּה כְּמִין גַּבְלוּל. מְשֻׁתְּגַלְגֵּל בַּחִיטִּים וּתְטַמְטֵם בַּשְּׁעוֹרִין. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה מְשֻׁתְּעָשָׂה גַּבְלוּלִין גַּבְלוּלִין. מָה וּפְלִיג. כָּאן לַהֲלָכָה. כָּאן לְדִבְרֵי תוֹרָה.

תַּנֵּי רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר מְשֻׁתְּעָשָׂה מִקְרָצוֹת מִקְרָצוֹת. מָה טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה כְּתִרוּמַת גּוֹרֶן כֵּן תְּרִימוּ אוֹתָהּ. מָה תְּרוּמַת גּוֹרֶן נִיטֶּלֶת מִן הַגָּמוּר אַף זוֹ נִיטֶּלֶת מִן הַגָּמוּר. מַעֲתָּה לְכְשֶׁתֵּאָפֶה. רִבִּי מַתַּנְיָה לֹא הוּקְשָׁה לְתִרוּמַת הַגּוֹרֶן אֶלָּא לְמְלֶאכֶת הָעִירּוּס בִּלְבַד.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן הַנּוֹטֵל חַלָּה מִן הַקֵּב רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר חַלָּה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ חַלָּה. כְּלוּם אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה אֶלָּא לְשֶׁעָבַר שֶׁמָּא כַּתְּחִילָּה. וְהָכָא כַּתְּחִילָּה נָן קַיָּימִין. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ יָרְדוּ לָהּ בְּשִׁיטַּת רִבִּי עֲקִיבָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא כֵּיוָן שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת הַמַּיִם זוֹ הִיא רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם. דְּתַנֵּי מַעֲשֵׂר טֵבֶל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּחוּלִּין אוֹסֵר כָּל שֶׁהוּא אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאִם לָאו רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרַךְ אוֹמֵר יִקָּרֵא שֵׁם לְתִרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ וְיַעֲלֶה בְּאַחַת וּמֵאָה. רִבִּי יַעֲקֹב גְּבוּלְיָיא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרַךְ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִמָּה שֶׁלִּימְּדוּ אֶת הַכֹּהֲנוֹת הָדָא אָמְרָה אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרַךְ. מָה לִמְּדוּ אֶת הַכֹּהֲנוֹת הֲרֵי זֶה חַלָּה עַל הָעִיסָּה הַזֹּאת וְעַל שְׁאוֹר הַמִּתְעָרֵב בָּהּ וְעַל הַקֶּמַח שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר

בָּהּ וְעַל הַקֶּרֶץ שֶׁנִּיתְּנָן תַּחְתֶּיהָ לִכְשֶׁתַּעֲלֶה כוּלָּהּ גּוּשׁ אֶחָד הוּקְדַּשׁ זֶה שֶׁבִּידֵי לְשֵׁם חַלָּה חוּץ מִן הַטְּמֵא שֶׁבָּהּ. וְאָמַר הוּא וְהַטְּמֵא שֶׁבָּהּ. וְיַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל קַפּוֹדְקִיָּא וְחַד מִן רַבָּנִין חַד אָמַר כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת. וְכָאן בְּשֶׁאֵין בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת מִכַּיוָן שֶׁהוּא זָקוּק לְהַעֲלוֹת כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי נִרְאִין דְּבָרִים בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת שֶׁזֶּה מֵבִיאָה וְזֶה מֵבִיאָה כְּמַפְרִישׁ מֵחִיּוּב עַל חִיּוּב. אֲבָל בְּחוֹל תִּיקְנוּ בְּחַלָּה שֶׁתְּהֵא נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא וּשְׁלֹא מִן הַמּוּקָּף. שֶׁמָּא מִפְּטוֹר עַל הַחִיּוּב. אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא מִסְתַּבְּרָא דִּלְמָא בְּחוֹל. אֲבָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת צְרִיכָה לוֹמַר הִיא וְהַטְּמֵא שֶׁבָּהּ. לָמָּה. עַד שֶׁלֹּא תֵּעָשֶׂה גּוּשׁ אֶחָד הִיא נִיטֶּלֶת לְשׁוּם חַלָּה. מִשֶּׁתֵּעָשֶׂה גּוּשׁ אֶחָד הִיא קְרֵישָׁה לְשֵׁם חַלָּה. אִם אוֹמַר אַתְּ חוּץ מִן הַטְּמֵא שֶׁבָּהּ נִמְצָא טֵבֶל טָמֵא מְעוּרָב בַּחַלָּה. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר הוּא וְהַטְּמֵא שֶׁבָּהּ חוּלִּין טְמֵאִין הֵן. לֹא מוּטָב לְהַפְרִישׁ מִפְּטוֹר עַל חִיּוּב וְלֹא יְהֵא טֵבֶל טָמֵא מְעוּרָב בַּחַלָּה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוּמָא וְלֹא לְמַפְרֵיעוֹ הִיא קְרֵישָׁה. מִכַּיוָן שֶׁהִיא קְרֵישָׁה לְמַפְרֵיעָה כְּמַפְרִישׁ מֵחִיּוּב עַל חִיּוּב.

לָמָּה לִי וּבְלְבָד שֶׁלֹּא יְהֵא שָׁם חֲמִשָּׁה רְבָעִים קֶמַח. אָמַר רִבִּי מַתְנִיתָא קוֹדֶם שֶׁלֹּא לִמְּדוּ אֶת הַכֹּהֲנוֹת.

הלכה ב

משנה: נִידְמָעָה עִיסָּתָהּ עַד שֶׁלֹּא גִילְגְּלָה פְּטוּרָה שֶׁהַמְּדוּמָּע פָּטוּר וּמְשֻׁגִּלְגָּלָה חַייֶבֶת. נוֹלַד לָהּ סָפֵק טוּמְאָה עַד שֶׁלֹּא גִילְגְּלָה תֵּיעָשֶׂה בְטוּמְאָה וּמְשֻׁגִּילְגָּלָה תֵּיעָשֶׂה בְטָהֳרָה.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה תַּרְתֵּין מִילִּין תַּנֵּי רִבִּי חִייָא רוֹבָא וְאִינּוּן פְּלִיגִין חָדָא עַל חָדָא. טֵבֶל מְנָיְנוֹ בְּחוּלִּין וְכָל הַסָּפֵק פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה וּפוֹסֵל אֶת הַחוּלִּין מִלֵּיעָשׂוֹת תְּרוּמָה. וְקַשְׁיָא אִם טֵבֶל מִמְּנוּ בְּחוּלִּין לָמָּה לִי פּוֹסֵל אֶת הַחוּלִּין מִלֵּיעָשׂוֹתָן תְּרוּמָה. וְהָא מְנָיְנוֹ בִּתְרוּמָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אוּף אֲנָן תַּנִּינָן תַּרְתֵּיהוֹן טֵבֶל מְנָיְנוֹ בְּחוּלִּין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אוֹכֶל מַעֲשֵׂר שֶׁהוּכְשַׁר בְּמַשְׁקֶה וְנָגַע בּוֹ טְבוּל יוֹם אוֹ יַדַּיִים מְסוֹאָבִין מַפְרִישִׁין מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּטָהֳרָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא שְׁלִישִׁי. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַטֵּבֶל מְנָיְנוֹ בְּחוּלִּין. וְכָל הַסָּפֵק פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה וּפוֹסֵל אֶת הַחוּלִּין מִלֵּיעָשׂוֹתָן תְּרוּמָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן נוֹלַד לָהּ סָפֵק עַד שֶׁלֹּא גִילְגְּלָה תֵּיעָשֶׂה בְטוּמְאָה מְשֻׁגִּילְגְּלָה תֵּעָשֶׂה בְטָהֳרָה. אָמַר רַב שִׁשַּׁת דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר יַעֲשֶׂנָּה בְטוּמְאָה וְאַל יַעֲשֶׂנָּה קַבִּין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא יַעֲשֶׂנָּה קַבִּין בִּסְפֵיקָן. הֲתִיב רִבִּי חִייָה בִּירִבִּי בּוּן קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וְהָתַנֵּי אַף בִּשְׁאָר הַמִּינִין כֵּן. אִית לָךְ מֵימַר יַעֲשֶׂנָּה קַבִּין בִּסְפֵיקָן. רִבִּי זְבִידָא אָמַר אֲנָא בְּעִיתָהּ. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא בְּדִין הָיָה שֶׁיְּטַמֵּא אָדָם טְבָלוֹ דִּבֵּר תּוֹרָה דִּכְתִיב וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ אֶת מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמָתִי. תְּרוּמָה צְרִיכָה שִׁימּוּר. אֵין הַטֵּבֶל צָרִיךְ שִׁימּוּר. מַה אֲנִי מְקַיֵּים וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת

תְּרוּמַת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן. עֲשֵׂה שֶׁיִּינָּתֵן לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן בִּכְהוּנָּתוֹ. וְכָאן הוֹאִיל וְאֵין אַתְּ יָכוֹל לִיתְּנוֹ לַכֹּהֵן בִּכְהוּנָּתוֹ רַשַּׁאי אַתְּ לְטַמּוֹתוֹ.

הלכה ג

משנה: הִקְדִּישָׁה עִיסָּתָהּ עַד שֶׁלֹּא גִילְגְּלָה וּפְדָיְתָהּ חַיֶּיבֶת. הִקְדִּישָׁתָהּ עַד שֶׁלֹּא גִילְגְּלָה וְגִילְגְּלָהּ הַגִּיזְבָּר וְאַחַר כָּךְ פְּדָיְתָהּ פְּטוּרָה שֶׁבִּשְׁעַת חוֹבָתָהּ הָיְתָה פְּטוּרָה. כְּיוֹצֵא בוֹ הַמַּקְדִּישׁ פֵּירוֹתָיו עַד שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת וּפְדָיָן חַיָּבִין מִשֶּׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת וּפְדָאָן חַיָּבִין. הִקְדִּישָׁן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ וּגְמָרָן הַגִּזְבָּר וְאַחַר כָּךְ פְּדָיָן פְּטוּרִין שֶׁבִּשְׁעַת חוֹבָתָן הָיוּ פְּטוּרִין.

הלכה: וְלָמָּה תַּנִּינָתָהּ תְּרֵין זִימְנִין. רִבִּי חוּנָה רִבִּי חִייָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָיָה אַחַת לְמֵירוּחַ וְאַחַת לִשְׁלִישׁ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי בָּא וַחֲבֵרַיָּא. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין אַחַת לְמֵירוּחַ וְאַחַת לִשְׁלִישׁ. רִבִּי בָּא מְפָרֵשׁ לַחֲלָה לְמֵירוּחַ. וּפֵיאָה לִשְׁלִישׁ.

וּמַתְנִיתָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַחַר שְׁלִישׁ הָרִאשׁוֹן אַתְּ מְהַלֵּךְ. דְּאִיתְפַּלְגוּן שָׁדֶה שֶׁהֶבִיאָה שְׁלִישׁ לִפְנֵי גוֹי וּלְקָחָהּ יִשְׂרָאֵל רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַתּוֹסֶפֶת פְּטוֹר וַחֲכָמִים אוֹמְרִין הַתּוֹסֶפֶת חִייּוּב. מַיי כְדוֹן. תִּיפְתָּר אוֹ כְּרִבִּי עֲקִיבָה בְּמַחְלוֹקֶת אוֹ כְדִבְרֵי הַכֹּל בְּקוֹצֵר מִיַּד.

הלכה ד

משנה: נָכְרִי שֶׁנָּתַן לְיִשְׂרָאֵל עִיסָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. נְתָנָהּ לוֹ מַתָּנָה עַד שֶׁלֹּא גִילְגֵּל חַייֶבֶת. וּמִשֶּׁגִילְגֵּל פְּטוּרָה. הָעוֹשֶׂה עִיסָּה עִם הַנָּכְרִי אִם אֵין בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיעוּר חַלָּה פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. גֵּר שֶׁנִּתְגַּייֵר וְהָיְתָה לוֹ עִיסָּה אִם נַעֲשֵׂית עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּייֵר פְּטוּר. וּמִשֶּׁנִּתְגַּייֵר חַייָב. וְאִם סָפֵק חַייָב וְאֵין חַייָבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַקָּרִימָה בַּתַּנּוּר.

הלכה: מָה בֵינָהּ לְעִיסַּת אַרְנוֹנָא. שָׁמָּא אֵינָהּ חַייֶבֶת בְּחַלָּה. תַּמָּן בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁמָּא יִמְלֵךְ הַגּוֹי לִיטְלָהּ. בְּרַם הָכָא לְדַעְתּוֹ הִיא תְּלוּיָה.

תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה מְלַאי שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל וּפוֹעֲלִין גּוֹיִם עוֹשִׂין לְתוֹכוֹ חַייָב בְּחַלָּה. מְלַאי שֶׁלְּגוֹי וּפוֹעֲלֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּתוֹכוֹ פָּטוּר מִן הַחַלָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אוּף אֲנָן תַּנִּינָן נָכְרִי שֶׁנָּתַן לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לוֹ עִיסָּה פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וַאֲפִילוּ יֵשׁ בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיעוּר. יֵיעָשֶׂה כְּקֵב מִיכָּן וְקֵב מִיכָּן וְקֵב הַגּוֹי בְּאֶמְצַע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא וְאֵינוֹ מְעוּרָב עַל יְדֵי גוֹיִם.

תַּמָּן תַּנִּינָן גֵּר שֶׁנִּתְגַּייֵר וְהָיְתָה לוֹ פָרָה נִשְׁחֶטֶת עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּייֵר פָּטוּר מִשֶּׁנִּתְגַּייֵר חַייָב. וְאִם סָפֵק פָּטוּר שֶׁהַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה. תַּמָּן אַתְּ אָמַר סָפֵק פָּטוּר. וְהָכָא אַתְּ

אָמַר סָפֵק חַיָּיב. אָמַר רִבִּי אָחָא אִיתְתָּבַת קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי וְאָמַר מִי יֹאמַר לִי שֶׁהוּא נוֹטֵל דָּמָיו מִן הַשַּׁבָּט. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר נוֹטֵל הוּא דָמָיו מִן הַשַּׁבָּט. וְיַפְרֵשׁ תַּמָּן וְיִטּוֹל דָּמָיו מִן הַשַּׁבָּט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי חַלָּה שֶׁהִיא טֵבֶל וּבַעֲוֹן מִיתָה מַפְרִישׁ וְלֹא יִטּוֹל דָּמָיו מִן הַשַּׁבָּט עַל שֵׁם הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה שְׁנֵי גוֹיִם שֶׁעָשׂוּ שְׁנֵי קַבִּין וְחִלְקוּ וְהוֹסִיפוּ זֶה עַל שֶׁלּוֹ וְזֶה עַל שֶׁלּוֹ חַייָבִין שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהֶן שְׁעַת חוֹבָה וְנִפְטְרוּ. שְׁנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָשׂוּ שְׁנֵי קַבִּין וְחִלְקוּ וְהוֹסִיפוּ זֶה עַל שֶׁלּוֹ וְזֶה עַל שֶׁלּוֹ פְּטוּרִין שֶׁכְּבָר הָיְתָה לָהֶן שְׁעַת חוֹבָה וְנִפְטְרוּ. יִשְׂרָאֵל וְגוֹי שֶׁעָשׂוּ שְׁנֵי קַבִּין וְחִלְקוּ וְהוֹסִיפוּ זֶה עַל שֶׁלּוֹ וְזֶה עַל שֶׁלּוֹ. נִיחָא חֶלְקוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל חַייָב. חֶלְקוֹ שֶׁלְּגוֹי מַהוּ. כְּלוּם חֶלְקוֹ שֶׁלְּגוֹי חַייָב לֹא מַחְמֶת חֶלְקוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. חֶלְקוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל חַייָב וְחֶלְקוֹ שֶׁלְּגוֹי פָּטוּר.

רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר קְרִימָה בַּתַּנּוּר. חֲבֵרַייָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֶה רִבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּעִיסַּת הֶדְיוֹט שֶׁגִּילְגּוּלָהּ טִיבּוּלָהּ. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֶה רִבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּעִיסַּת הֶקְדֵּשׁ שֶׁגִּילְגּוּלָהּ פּוֹטָרָהּ. כַּהֲנָא אָמַר דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה אֵין מֵירוּחַ פּוֹטֵר בִּמְקוֹם הֶקְדֵּשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא דְכַהֲנָא פְלִיגָא עַל רִבִּי לָעְזָר. מָן דְּאָמַר גִּילְגּוּל פּוֹטֵר הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר. וּמָאן דְּאָמַר אֵין גִּילְגּוּל פּוֹטֵר אֵין הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר. בְּרַם כְּרַבָּנִין גִּילְגּוּל פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי אֵין הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי. וְקַשְׁיָא עַל דְּרַבָּנִין גִּילְגּוּל פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי אֵין הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי. שַׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב וְכָל מַעֲשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ. וְהָכָא לֵית כְּתִיב מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. מִלֶּחֶם וְלֹא כָל לֶחֶם. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל מִן הָדָא דְרַבָּנִין אֲנָן יָלְפִין דְּלֵית הָדָא דְכַהֲנָא פְלִיגָא עַל רִבִּי לָעְזָר. כְּמָה דְרַבָּנִין אָמְרִין גִּילְגּוּל פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי אֵין הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי. כֵּן רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין גִּילְגּוּל פּוֹטֵר בִּרְשׁוּת הַגּוֹי וְאֵין הַמֵּירוּחַ פּוֹטֵר בִּמְקוֹם הֶקְדֵּשׁ.

הלכה ה

משנה: הָעוֹשֶׂה עִיסָּה מִן הַחִיטִּים וּמִן הָאוֹרֶז אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם דָּגָן חַייֶבֶת וְיוֹצֵא בָהּ אָדָם יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. וְאִם אֵין בָּהּ טַעַם דָּגָן אֵינָהּ חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. הַנּוֹטֵל שְׁאוֹר מֵעִיסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ עִיסָּה שֶׁהוּרְמָה חַלָּתָהּ אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבּוֹן וְאִם לָאו מוֹצִיא חַלָּה אַחַת עַל הַכֹּל. כֵּיוֹצֵא בוֹ זֵיתֵי מַסִּיק שֶׁנִּתְעָרְבוּ עִם זֵיתֵי נִיקוּף. עִינְבֵי בָצִיר עִם עִינְבֵי עוֹלְלוֹת אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאִם לָאו מוֹצִיא תְרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר לַכֹּל וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי לְפִי חֶשְׁבּוֹן. הַנּוֹטֵל שְׁאוֹר מֵעִיסַּת חִיטִּים וְנוֹתֵן לְתוֹךְ עִיסַּת הָאוֹרֶז אִם יֵשׁ

בָּהּ טַעַם דָּגָן חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאִם לָאו פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. וְאִם כֵּן לָמָּה אָמְרוּ הַשֵּׁבֶל אָסוּר כָּל שֶׁהוּא מִין בְּמִינוֹ. וְשֶׁלֹּא בְּמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם.

הלכה: מַתְנִיתָא כִּדְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָהּ חַייֶבֶת עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ דָּגָן כְּשִׁיעוּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רִבִּי הִילָא בֵּין כְּרַבָּנִין דְּהָכָא בֵּין כְּרַבָּנִין דְּתַמָּן אָמְרִין עַד שֶׁיְּהֵא רוּבָּהּ דָּגָן וְטַעֲמָהּ דָּגָן. רַב הוּנָא אָמַר טַעֲמָהּ דָּגָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוּבָּהּ דָּגָן. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב הוּנָא עִירֵב בָּהּ שְׂאֹר הַמִּינִין עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ רוּבָּהּ דָּגָן וְטַעֲמָהּ דָּגָן. פָּתַר לָהּ בְּמִינִים אֲחֵרִים. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי הִילָא הַנּוֹטֵל שְׂאוֹר מֵעִיסַּת חִיטִּין וְנוֹתְנָהּ לְתוֹךְ עִיסַּת הָאוֹרֶז אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם דָּגָן חַייֶבֶת בַּחַלָּה וְאִם לָאו פְּטוּרָה. בְּגִין נִתְנוּ דְבַתְרָהּ הַשֵּׁבֶל אָסוּר כָּל שֶׁהוּא מִין בְּמִינוֹ. שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם.

רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה מְסַמֵּךְ לְרִבִּי זְעִירָא שָׁמַע קָלֵיהּ דְּרִבִּי הִילָא יְתִיב מַתְנֵי רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר טַעֲמָהּ דָּגָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוּבָּהּ דָּגָן. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עַד שֶׁיְּהֵא רוּבָּהּ דָּגָן וְטַעֲמָהּ דָּגָן. אָמַר מְחִלְפָּה הִיא בְיָדֵיהּ סִימָן הַוָּא לָן רִבִּי יוֹסֵי כְּרַב הוּנָא.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מִנְחָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחוּלִּין קוֹמֵץ וּמַתִּיר אֶת הַשְּׁיָרִיים לְאֲכִילָה. קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו. אָמַר לֵיהּ וְכִי טֵבֶל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּחוּלִּין קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ וְכֵן אָמְרִית לָךְ שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו וְלֹא מִמֶּנּוּ לְמָקוֹם אַחֵר. אֵין תַּפְשִׁיטָא לָךְ שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר אֲפִילוּ מִמֶּנּוּ עָלָיו אֵינוֹ מוֹצִיא. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו דְּתַנִּינָן וְאִם לָאו יוֹצִיא חַלָּה אַחַת עַל הַכֹּל.

אָמְרִין לֵית הָדָא דְּרִבִּי זְעִירָה תְּתִיבָה עַל רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. מַה בֵּין הַמּוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו מָה בֵּין הַמּוֹצִיא מִמֶּנּוּ לְמָקוֹם אַחֵר. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו הוֹאִיל וְאֵין אוֹתוֹ הַטֵּבֶל רָאוּי לְהֵיעָשׂוֹת תְּרוּמָה כְּיוֹצֵא בוֹ חוּלִּין שֶׁבּוֹ מְבַטְּלִין אוֹתוֹ. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ לְמָקוֹם אַחֵר הוֹאִיל וְאוֹתוֹ הַטֵּבֶל רָאוּי לְהֵיעָשׂוֹת חוּלִּין כְּיוֹצֵא בוֹ לֹא בָטֵל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא אָמְרָה טֵבֶל שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּתְרוּמָה הוֹאִיל וְאוֹתוֹ הַטֵּבֶל רָאוּי לְהֵיעָשׂוֹת כִּתְרוּמָה כְּיוֹצֵא בוֹ לֹא בָטֵל.

וְלֵית הָדָא דְּרִבִּי בּוּן בַּר חִייָה תְּתִיבָה עַל דְּרִבִּי זְעִירָא. מָה נַפְשָׁךְ אִם שֶׁלְּמַעֲלָן בָּטֵל אַף שֶׁלְּמַטָּן בָּטֵל. אִם שֶׁלְּמַטָּן לֹא בָטֵל אַף שֶׁלְּמַעֲלָן לֹא בָטֵל שֶׁכְּבָר קִידֵּשׁ.

תַּנֵּי וְאִם לָאו מֵבִיא אַרְבַּע רוֹבָעִין וּמַשִּׁיךְ. רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא זֹאת אוֹמֶרֶת רוֹבַע שְׂאוֹר שֶׁנִּטְבַּל בִּמְקוֹמוֹ טוֹבֵל אַרְבַּעַת רוֹבָעִין בְּמָקוֹם אַחֵר.

הָדָא אָמְרָה שֶׁהַנָּשׁוּף תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי אִימִּי אִתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הַנָּשׁוּף תּוֹרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֵין הַנָּשׁוּף תּוֹרָה. רִבִּי חִייָה בַּר בָּא מַתְחִיל שְׁמוּעָתָא. בָּעוּן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי אַתְּ מָה שְׁמָעַת מִן רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹן אֲנָא לֹא שְׁמָעִית כְּלוּם. אֶלָּא נְפָרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מִן מִלֵּיהוֹן. דְּתַמָּן תַּנִּינָן הַמְכַנֵּיס חַלּוֹת עַל מְנָת לְהַפְרִישׁ וְנִשְׁכְּחוּ בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים חִיבּוּר בְּטָבוּל יוֹם וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ חִיבּוּר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִמָּה דְתַנִּינָן אֵינוֹ חִיבּוּר. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין חַייָבִין עָלָיו בְּשֵׁם טָמֵא אוֹכֵל טָהוֹר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן שַׁנְייָא הִיא בְּטָבוּל יוֹם דִּכְתִיב בֵּיהּ טָהוֹר וְטָמֵא טָהוֹר לְחוּלִּין מִבְּעוֹד יוֹם וְלִתְרוּמָה מִשֶּׁתֶּחְשָׁךְ. הֲוֵי רִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חִיבּוּר בְּטָבוּל יוֹם תּוֹרָה הוּא. דּוּ אָמַר הַנָּשׁוּף תּוֹרָה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ אָמַר אֵינוֹ תּוֹרָה דְּהוּא אָמַר אֵין הַנָּשׁוּף תּוֹרָה. וְהָתַנִּינָן וְאִם לָאו מֵבִיא אַרְבַּעַת רוֹבָעִין וּמַשִּׁיךְ. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה תִּיפְתָּר שֶׁבָּא מֵעִיסַּת הַנָּשׁוּף.

רִבִּי זְעִירָה בָּעֵי אוֹ מַה פְּלִיגִין רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּנָשׁוּף מֵאֵילָיו. אֲבָל אִם הִשִּׁיכוֹ בְיָדוֹ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהַנָּשׁוּף תּוֹרָה. אֲפִילּוּ תֵּימַר הִשִּׁיכוֹ בְיָדוֹ הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת נֹאמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם חִזְקִיָּה טֵבֵל בָּטֵל בְּרוֹב. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי נְהוֹרַאי אָמַר טֵבֵל בָּטֵל בְּרוֹב. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אֵין הַטֵּבֵל בָּטֵל בְּרוֹב. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וְרִבִּי הִילָא אֲעִלּוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא סָבְרִין מֵימַר שְׁנַיִם רָבִין עַל אֶחָד. וְלָא שְׁמִיעִין דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אֵין הַטֵּבֵל בָּטֵל בְּרוֹב. וְהָתַנִּינָן וְאִם לָאו מוֹצִיא מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא מַפְרִישׁ. מָה פְלִיגִין לַחוּשׁ לְהַפְרָשָׁה שְׁנִייָה. מָאן דְּאָמַר טֵבֵל בָּטֵל בְּרוֹב אֲרִימָהּ וְנָפְלַת לְאָתָר חוֹרָן אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְהַפְרָשָׁה שְׁנִייָה. מָאן דְּאָמַר אֵין הַטֵּבֵל בָּטֵל בְּרוֹב אֲרִימָהּ וְנָפְלַת לְאָתָר חוֹרָן חוֹשֵׁשׁ לְהַפְרָשָׁה שְׁנִייָה.

אָמַר רִבִּי בָּא מַפְלִיגִין רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּטֵבֵל שֶׁנִּטְבַּל דְּבַר תּוֹרָה. אֲבָל בְּטֵבֵל שֶׁנִּטְבַּל מִדִּבְרֵיהֶן כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהַטֵּבֵל בָּטֵל בְּרוֹב. הָתִיב רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְהָתַנִּינָן כְּיוֹצֵא בוֹ זֵיתֵי מַסִּיק שֶׁנִּתְעָרְבוּ עִם זֵיתֵי נִיקּוּף עִינְבֵי בָצִיר שֶׁנִּתְעָרְבוּ עִם עִינְבֵי עוֹלְלוֹת. וְלֹא טֵבֵל שֶׁנִּטְבַּל מִדִּבְרֵיהֶן הוּא. אָמַר רִבִּי מָנָא קַיְימְתִּיהּ בְּשֶׁמֵּן שֶׁל זֵיתֵי מַסִּיק שֶׁנִּתְעָרֵב בְּשֶׁמֵּן שֶׁל זֵיתֵי נִיקּוּף.

מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְהָתַנִּינָן נוֹטֵל אָדָם כְּדֵי חַלָּה מֵעִיסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ לַעֲשׂוֹתָהּ בְּטָהֳרָה לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ וְהוֹלֵךְ. מִכֵּיוָן שֶׁקָּדַשׁ רוּבָּהּ לְשֵׁם חַלָּה תִּבָּטֵל בְּרוֹב. אָמַר בְּרוֹשֵׁם. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן הָרוֹצֶה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּאַחַת. לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא מְסַיֵּים לֹא כְדֵי שֶׁיִּבָּטֵל בְּרוֹב. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר לָעְזָר שֶׁלֹּא יְהֵא

אוֹמֵר תְּרוּמַת הַכְּרִי הַזֶּה וְזֶה בְּזֶה. חָזַר רִבִּי יִצְחָק בַּר לָעְזָר וְאָמַר לֹא אֲמַרְנָא כְלוּם. וְלֹא רִבִּי יוֹחָנָן כִּי אָמַר תְּרוּמַת כְּרִי זֶה וְזֶה בְּזֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מָקוֹם שֶׁנִּתְרְמָה תְּרוּמָתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן נִסְתַּיְּימָה תְּרוּמָתוֹ שֶׁלִּשִׁינִי.

לָקַט דְּלַעַת לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ וְהוֹלֵךְ הֲרֵי זֶה לוֹקֵט וּבָא וְרוֹשֵׁם עַד כָּאן תְּרוּמָה וְעַד כָּאן תְּרוּמָה דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לוֹקֵט וּמְחַשֵּׁב כְּמוֹת שֶׁהוּא לָמוּד. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר מָאן דְּאָמַר עַד כָּאן תְּרוּמָה וְעַד כָּאן תְּרוּמָה טֵבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. מָאן דְּאָמַר לוֹקֵט וּמְחַשֵּׁב כְּמוֹת שֶׁהוּא לָמוּד אֵין הַטֵּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. אָמַר רִבִּי בָּא כְּדֵי שֶׁיְּהֵא זָקוּק לִיתֵּן לַשֵּׁבֶט בֵּינֵיהֶן.

הָיָה צָרִיךְ לִתְרוֹם אַרְבַּע חֲמֵשׁ חֲבִיּוֹת מִן הַבּוֹר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹנָה עַל פִּי הַבּוֹר וְאוֹמֵר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. וְכֵן הַשְּׁנִייָה וְכֵן הַשְּׁלִישִׁית דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רִבִּי אוֹמֵר מַעֲלֶה כוּלָּן עַל פִּי הַבּוֹר וְאוֹמֵר הֲרֵי אֵילּוּ תְרוּמָה. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר מָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹנָה עַל פִּי הַבּוֹר הַטֵּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. וּמָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה כוּלָּן עַל פִּי הַבּוֹר אֵין הַטֵּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הֶקֵּיף בֵּינֵיהוֹן. מָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה כוּלָּן עַל פִּי הַבּוֹר תּוֹרֵם מִן הַמּוּקָף. וּמָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹנָה עַל פִּי הַבּוֹר אֵין תּוֹרֵם מִן הַמּוּקָף. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַחֲלִיף מָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹנָה עַל פִּי הַבּוֹר תּוֹרֵם מִן הַמּוּקָף. וּמָאן דְּאָמַר מַעֲלֶה כוּלָּן עַל פִּי הַבּוֹר אֵין תּוֹרֵם מִן הַמּוּקָף. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָה וְאֵינוֹ מְעוּרָב עַל יְדֵי גִידִין.

פרק ד

הלכה א

משנה: שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁעָשׂוּ שְׁיֵנֵי קַבִּין וְנָגְעוּ זֶה בַּזֶּה אֲפִילּוּ הֵן מִמִּין אֶחָד פְּטוּרִין. וּבְזְמָן שֶׁהֵן שֶׁלְאִשָּׁה אַחַת מִין בְּמִינוֹ חַייָב וּשְׁלֹא בְמִינוֹ פָּטוּר. אֵי זֶהוּ מִין בְּמִינוֹ הַחִטִּים אֵינָן מִצְטָרְפוֹת עִם הַכֹּל אֶלָּא עִם הַכּוּסְמִין. הַשְּׁעוֹרִין מִצְטָרְפִין עִם הַכֹּל חוּץ מִן הַחִטִּין. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר שְׁאָר הַמִּינִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה.

הלכה: שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁעָשׂוּ שְׁיֵנֵי כוּל'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סְתָם אִשָּׁה אַחַת אֵינָהּ מַקְפֶּדֶת שְׁתַּיִם מַקְפִּידוֹת הֵן. אִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיא מַקְפֶּדֶת עָשׂוּ אוֹתָהּ כִּשְׁתֵּי נָשִׁים. שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁאֵינָן מַקְפִּידוֹת עָשׂוּ אוֹתָם כְּאִשָּׁה אַחַת. אִם אֵינָהּ מַקְפֶּדֶת לָמָּה הִוא עוֹשָׂה אוֹתָהּ כִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּשֶׁאֵין לָהּ מָקוֹם לָלוּשׁ. מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר הָיָה לָהּ מָקוֹם הֵיכָן לָלוּשׁ וְהִוא עוֹשָׂה אוֹתָן כִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת מַקְפֶּדֶת הִיא. נָקִי וְקַיְבָר מַקְפֶּדֶת הִיא. אָמַר רִבִּי לָעְזָר שְׁתֵּי דֵיעוֹת עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁתֵּי נָשִׁים. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי אֲפִילּוּ רוֹצוֹת.

יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן חִיבּוּר בַּחַלָּה וְאֵינָן חִיבּוּר בִּטְבוּל יוֹם. חִיבּוּר בִּטְבוּל יוֹם וְאֵינָן חִיבּוּר בְּחַלָּה. חִיבּוּר בְּחַלָּה דְּתַנִּינָן בִּזְמָן שֶׁהֵן שֶׁלְאִשָּׁה אַחַת מִן בְּמִינוֹ חַיָּיב וּשְׁלֹא בְמִינוֹ פָּטוּר. וְאֵין חִיבּוּר בִּטְבוּל יוֹם דְּתַנִּינָן תַּמָּן הַמְּכַנִּיס חַלּוֹת עַל מְנָת לְהַפְרִישׁ וְנִשְׁכּוּ בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים חִיבּוּר בִּטְבוּל יוֹם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינָן חִיבּוּר. בִּטְבוּל יוֹם דְּתַנִּינָן תַּמָּן בָּשָׂר הַקֹּדֶשׁ שֶׁקָּרַם עָלָיו הַקּוּפָּה. הָא שְׁאָר כָּל הַקּוּפָּה חִיבּוּר וְאֵין סוֹפוֹ לְחוֹתְכוֹ. וְאֵינָן חִיבּוּר בְּחַלָּה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הָעוֹשֶׂה עִיסָּה עַל מְנָת לְחַלְּקָהּ בָּצַק פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה.

מַהוּ שֶׁיֵּירָתָה רַב הוּנָא אָמַר אִם אוֹמֵר אַתְּ הַשִּׁיפּוֹן מִין כּוּסְמִין מִצְטָרֵף עִם הַחִיטִּים. שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל מִין שְׂעוֹרִין אֵינוֹ מִצְטָרֵף עִם הַחִיטִּים. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר שְׁאָר הַמִּינִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי כָּל הַמִּינִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהַהוּא תַּנָּיָא בְּרַיְיָא מַה בֵּין נָשׁוּךְ מַה בֵּין בָּלוּל. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוּהּ דְּרִבִּי מַתַּנְיָה בְּשֶׁחִלְקָן וְהוֹסִיף עֲלֵיהֶן. נָשׁוּכִין חַיָּיבִין. בְּלוּלִין פְּטוּרִין.

הלכה ב

משנה: שְׁנֵי קִבִּין וְקַב אוֹרֶז וְקַב תִּרוּמָה בְּאֶמְצַע אֵינָן מִצְטָרְפִין. דִּבֶּר שֶׁנִּיטְּלָה חַלָּתוֹ בְּאֶמְצַע מִצְטָרְפִין שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב בַּחַלָּה. קַב חָדָשׁ וְקַב יָשָׁן שֶׁנִּשְׁכּוּ זֶה בְּזֶה רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר יִטּוֹל מִן הָאֶמְצַע. וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. הַנּוֹטֵל חַלָּה מִן הַקַּב רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר חַלָּה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ חַלָּה. שְׁנֵי קַבִּין שֶׁנִּיטְּלָה חַלָּתָן שֶׁל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְשֶׁל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְחָזַר וַעֲשָׂאָן עִיסָּה אַחַת רִבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר וַחֲכָמִים מְחַיְּבִין נִמְצָא חוּמְרוֹ קוּלּוֹ.

הלכה: נִיתְנֵי אוֹרֶז וְלֹא נִיתְנֵי תִּרוּמָה. אִילּוּ תַנִּינָן אוֹרֶז וְלֹא תַנִּינָן תִּרוּמָה הֲוִינָן אָמְרִין אוֹרֶז עַל יְדֵי שֶׁאֵינוֹ מִמִּינוֹ אֵינוֹ מִצְטָרֵף. תִּרוּמָה עַל יְדֵי שֶׁהִיא מִמִּינָהּ מִצְטָרֵף. הֲוֵי צוֹרְכָה מִיתְנֵי צוֹרְכָה מִיתְנֵי תִּרוּמָה. אוֹ אִילּוּ תַנִּינָן תִּרוּמָה וְלֹא תַנִּינָן אוֹרֶז הֲוִינָן אָמְרִין תִּרוּמָה עַל יְדֵי שֶׁהִיא אֵינָהּ נִגֶּרֶרֶת אֵינָהּ מִצְטָרֶפֶת. אוֹרֶז עַל יְדֵי שֶׁהוּא נִגָּרר מִצְטָרֵף. הֲוֵי צוֹרְכָה מִיתְנֵי אוֹרֶז וְצוֹרְכָה מִיתְנֵי תִּרוּמָה.

קַב אוֹרֶז אֵינוֹ מִצְטָרֵף קַב מְדוּמָּע אֵינוֹ מִצְטָרֵף. קַב תְּרוּמָה אֵינוֹ מִצְטָרֵף. קַב הַגּוֹי אֵינוֹ מִצְטָרֵף. קַב מִין אַחֵר מִצְטָרֵף. קַב אִשָּׁה אֶחֶרֶת מִצְטָרֵף. קַב חָדָשׁ מִצְטָרֵף. קַב דָּבָר שֶׁנִּיטְּלָה חַלָּתוֹ מִן הָאֶמְצַע מִצְטָרֵף. וְרִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי קַב חַלָּה מַהוּ שֶׁיִּצְטָרֵף. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל קַב הֶקְדֵּשׁ מִצְטָרֵף. קַב חַלָּה אֵינוֹ מִצְטָרֵף. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמַה בֵּין חַלָּה. הֶקְדֵּשׁ רָאוּי הוּא לִפְדּוֹתוֹ וּלְחַיְּבוֹ. חַלָּה אֵינוֹ רָאוּי לִפְדּוֹתָהּ וּלְחַיְּבָהּ.

חֲצִי קַב חִטִּים וַחֲצִי קַב שְׂעוֹרִים וַחֲצִי קַב כּוּסְמִין נוֹטֵל מִן הַכּוּסְמִין לְפִי מַה שֶׁהֵן. קַב חִטִּים וְקַב שְׂעוֹרִים וְקַב כּוּסְמִין תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַה שֶׁהוּא. לֹא אָמַר אֶלָּא קַב חִטִּין קַב שְׂעוֹרִין קַב כּוּסְמִין הָא קַב חִטִּים וְקַב שְׂעוֹרִין וְקַב כּוּסְמִין בְּאֶמְצַע לֹא בָדָא. רִבִּי

בּוֹן בַּר חִייָה אָמַר רִבִּי חֲנִינָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין בָּעוּ מַה בֵּין כּוּסְמִין בְּאֶמְצַע מַה בֵּין שְׁעוֹרִין בְּאֶמְצַע. רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אֵין הַכּוּסְמִין מִצְטָרְפִין עִם הַחִטִּים מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּמִינוֹ אֶלָּא שֶׁהוּא מְדַמֶּה לוֹ. מִכַּיוָן שֶׁהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מְדַמֶּה לוֹ.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי אַף לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה כֵּן. כְּמָה דְתֵימַר תַּמָּן הָיוּ לוֹ חָמֵשׁ חִייּוּב בִּכְפָּר חֲנַנְיָה וְחָמֵשׁ חִיּוּב בִּכְפָּר עוֹתְנַי. וְחָמֵשׁ פָּטוּר בְּצִיפּוֹרִין. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן דָּבָר שֶׁנִּיטְלָה חַלָּתוֹ מִן הָאֶמְצַע מִצָּרֵף. אוֹף הָכָא כֵּן. אֵין תֵּימַר שַׁנְיָיא הִיא חַלָּה שֶׁהוּא כְּנָשׂוּף וְהֶהֵן שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל לֹא כְּנָשׂוּף הוּא. מָצִינוּ חַלָּה מַהֲלָכָה לֹא מָצִינוּ מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה מַהֲלָכָה.

יְאוּת אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כּוּסְמִין וְחִיטִּין שְׁנֵי מִינִים הֵן. עַל יְדֵי שֶׁהוּא מְדַמֶּה לוֹ אַתְּ אוֹמֵר מְצָרֵף. חָדָשׁ וְיָשָׁן לֹא כָּל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי הִילָא טַעֲמָא דְרַבָּנָן כּוּסְמִין וְחִיטִּין שְׁנֵי מִינִין וְאֵין בְּנֵי אָדָם טוֹעִין לוֹמַר שֶׁתּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. חָדָשׁ וְיָשָׁן מִין אֶחָד הוּא אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן אַף הוּא סָבוּר לוֹמַר שֶׁתּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

רִבִּי עֲקִיבָה מְדַמֵּי לָהּ לַפֵּירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ מְלַאכְתָּן. עֲבַר וְהִפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמָה הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. וְרַבָּנִין מְדַמִּין לָהּ לִתְבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ. עֲבַר וְהִפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה אֵינָהּ חַלָּה. חָזְרוּ לוֹמַר אֵינָן דּוֹמִין לֹא לַפֵּירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְלֹא לִתְבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ. אֶלָּא רִבִּי עֲקִיבָה מְדַמֵּי לָהּ לוֹמַר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה עַל הַפֵּירוֹת הָאֵילּוּ לִכְשֶׁיִּתְלְשׁוּ וְנִתְלְשׁוּ. וְרַבָּנִין מְדַמִּין לָהּ לוֹמַר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה עַל הַפֵּירוֹת הָאֵילּוּ לִכְשֶׁיִּתְלְשׁוּ.

הֲוֹון בָּעֵי מֵימַר מַה דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָה נִיטַּל חַלָּה מִקַּב חַלָּה מַהֲלָכָה. הָא מִדְּבַר תּוֹרָה לֹא. מִן מַה דְתַנִּינָן רִבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר וַחֲכָמִים מְחַייְבִין הָדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ מִדְּבַר תּוֹרָה.

נִמְצָא חוּמְרוֹ קוּלּוֹ. אִית תַּנּוֹיֵי תַּנֵּי קוּלּוֹ חוּמְרוֹ. מָאן דְּאָמַר חוּמְרוֹ קוּלּוֹ רִבִּי עֲקִיבָה. קוּלּוֹ חוּמְרוֹ רַבָּנִין.

הלכה ג

משנה: נוֹטֵל אָדָם כְּדֵי חַלָּה מֵעִיסָה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ לַעֲשׂוֹתָהּ בְּטָהֳרָה לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ וְהוֹלֵךְ חַלַּת דְּמַיי עַד שֶׁתִּסְרַח שֶׁחַלַּת דְּמַיי נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא וְשֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף.

הלכה: מַהוּ עַד שֶׁתִּסְרַח מֵאוֹכֶל אָדָם אוֹ עַד שֶׁתִּפָּסוֹל מֵאוֹכֶל הַכֶּלֶב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא נִסְרָחָה מֵאוֹכֶל אָדָם מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּטוּמְאָה. מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְאַתְּ אָמְרַת מֵאוֹכֶל הַכֶּלֶב. אֶלָּא מֵאוֹכֶל אָדָם.

הָדָא אָמְרָה שֶׁתּוֹרְמִין מִן הָרַע עַל הַיָּפֶה. וְאַתְיָיא כַּיי דְּמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן שֶׁתּוֹרְמִין מֵעֲלֵי אִיסְתְּנִיסְנִיי עַל הָאִיסְטְנִיסְנִיי בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין אוֹתָהּ. כְּהָדָא גַּמְלִיֵּיל

וָוּגָא אִינְשֵׁי מְתַקְּנָה אִיסְטָפְנִינִיתֵיהּ. אָתָא שְׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ אִית תַּמָּן קְנִיבָה אַפְרִישׁ מִן קְנוּבְתָהּ.

תַּנֵּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלְּדְמַאי. אִיתָא חֲמִי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלְּוַודַּאי נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלְּדְמַאי לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּסָפֵק תְּרוּמָה גְּדוֹלָה אֲנָן קַיָּימִין סָפֵק הִפְרִישׁ תְּרוּמָה סָפֵק לֹא הִפְרִישׁ כְּמַה דְתֵימַר מִן הַוַּודַּאי עַל הַדְּמַאי תְּרוּמָה לֹא תֵאָכֵל עַד שֶׁיּוֹצִיא תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת וְאָמַר מִן הַדְּמַאי עַל הַדְּמַאי כֵּן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרְסָנָא כְּאִן בְּרוֹצֶה לְאוֹכְלָהּ כָּאן בְּרוֹצֶה לְשׁוֹרְפָהּ.

הלכה ד

משנה: יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אָרִיסִין לְגוֹיִם בְּסוּרְיָא רִבִּי לְיֵעֶזֶר מְחַייֵב בְּפֵירוֹתֵיהֶן בְּמַעֲשְׂרוֹת וּבַשְּׁבִיעִית. וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל פּוֹטֵר. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁתֵּי חַלּוֹת בְּסוּרְיָא. וְרִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר חַלָּה אַחַת אָחֲזוּ קוּלּוֹ שֶׁלְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְקוּלּוֹ שֶׁלְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. חָזְרוּ לְנָהוֹג כְּדִבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בִּשְׁתֵּי דְּרָכִים. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לַחַלָּה מֵאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד גְּזִיבּ חַלָּה אַחַת. מִגְּזִיבּ וְעַד הַנָּהָר וְעַד אֲמָנוֹס שְׁתֵּי חַלּוֹת אַחַת לָאוּר וְאַחַת לַכֹּהֵן. שֶׁלְּאוּר יֵשׁ לָהּ שִׁיעוּר וְשֶׁלְּכֹהֵן אֵין לָהּ שִׁיעוּר. מֵהַנָּהָר וּמֵאֲמָנוֹס וְלִפְנִים שְׁתֵּי חַלּוֹת אַחַת לָאוּר וְאַחַת לַכֹּהֵן. שֶׁלְּאוּר אֵין לָהּ שִׁיעוּר וְשֶׁלְּכֹהֵן יֵשׁ לָהּ שִׁיעוּר. וּטְבוּל יוֹם אוֹכְלָהּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ טְבִילָה. וַאֲסוּרָה לְזָבִין וּלְזָבוֹת לְנִידּוֹת וּלְיוֹלְדוֹת וְנֶאֱכֶלֶת עִם הַזָּר עַל הַשּׁוּלְחָן וְנִיתֶּנֶת לְכָל כֹּהֵן. אֵילּוּ נוֹתְנִין לְכָל כֹּהֵן הַחֲרָמִים וְהַבְּכוֹרוֹת וּפִדְיוֹן הַבֵּן וּפִדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וְהַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּיבָה וְרֹאשִׁית הַגֵּז וְשָׁמֶן שְׂרֵיפָה וְקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ וְהַבִּיכּוּרִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּבִיכּוּרִים. כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה רִבִּי עֲקִיבָה מַתִּיר וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

הלכה: רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא חַייֵב רִבִּי לְיֵעֶזֶר אֶלָּא בַּחֲכִירֵי אָבוֹת כְּגוֹן מֵהֶלֵּל דְּבֵית רִבִּי. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל קִנָּס קִנְסוֹ רִבִּי לְיֵעֶזֶר. מָה נִפְקָ מִבֵּינֵיהוֹן אָרִיס לְשָׁעָה. מָאן דְּאָמַר קִנָּס חַייָב. מָאן דְּאָמַר בַּחֲכִירֵי בָּתֵּי אָבוֹת פָּטוּר.

הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם בְּסוּרְיָא צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְיֵאוּת אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַה טַעֲמָהוֹן דְּרַבָּנִין. אָמַר לֵיהּ כְּשֵׁם שֶׁלֹּא נָחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל תְּרוּמָה בָּאָרֶץ כָּךְ לֹא נָחְשְׁדוּ עַל חַלָּה בְּסוּרְיָא.

רִבִּי אָבוּן בַּר חִיָּה בְּעֵי כְּמַה דְּאִתְאֲמַרַת שְׁתֵּי חַלּוֹת בְּסוּרְיָא וְדִכְוָותָהּ שְׁתֵּי תְרוּמוֹת בְּסוּרְיָא. אָמַר רִבִּי חַגַּיי חַלָּה אֵין אֲחֲרֶיהָ כְּלוּם תְּרוּמָה יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאת אוֹתָהּ הַתְּרוּמָה שֶׁהוּא מַפְרִישׁ טְבוּלָה לְמַעֲשְׂרוֹת.

בִּיקֵּשׁ רַבָּן גַּמְלִיאֵל בֶּן רִבִּי לְהַנְהִיג אֶת הַדְּמַיי בְּסוּרְיָא וְלֹא הִנִּיחַ לוֹ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. אָמַר לֵיהּ מֵעַתָּה יְחוּשׁוּ הַכֹּהֲנִים עַל חַלָּתָן. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה. תַּמָּן אָמַר אֵימַת קָדְשִׁים עָלָיו וְאֵינוֹ נוֹתֵן לַכֹּהֵן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָּן וְכָא הוּא אוֹמֵר הָכֵן. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה אֲנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ שֶׁלְּאוּר נָתַן לוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא לֹא תַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֶלָּא מֵעַתָּה יְחוּשׁוּ הַכֹּהֲנִים עַל חַלָּתָן. הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם וּמִן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְמָכוֹר לַשּׁוּק צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי. מִבַּעַל הַבַּיִת וְהַמִּתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין בְּמִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ לְעִיסָּתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהֵן שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ מְגַבֵּל אֶצֶל אַחֵר. חֶזְקַת בַּעֲלֵי בָּתִּים בְּסוּרְיָא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי. אִם יוֹדֵעַ שֶׁרוֹב מִכְנָסוֹ מִשֶּׁלּוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלַּת דְּמַיי. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. אָמַר רִבִּי מָנָא כָּאן בָּאָרֶץ כָּאן בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

רִבִּי חוּנָא אָמַר כֵּינִי מַתְנִיתָא מִגְּזִיב וְעַד הַנָּהָר מִגְּזִיב וְעַד אֲמָנוֹס. תַּנֵּי אֵי זוּ הִיא הָאָרֶץ וְאֵי זוּ חוּץ לָאָרֶץ. כָּל שֶׁהוּא שׁוֹפֵעַ מִטַּוְורוֹס אֲמָנוֹס וְלִפְנִים אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִטַּוְורוֹס אֲמָנוֹס וּלְחוּץ חוּצָה לָאָרֶץ. הַנַּיסִין שֶׁבְּיָם אַתְּ רוֹאֶה אוֹתָן כְּאִילּוּ חוּט מָתוּחַ מִטַּוְורוֹס אֲמָנוֹס וְעַד נַחַל מִצְרַיִם. מֵהַחוּט וְלִפְנִים אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מֵהַחוּט וּלְחוּץ חוּץ לָאָרֶץ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֲרֵי הוּא כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר וּגְבוּל יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל זֶה יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל יָם. שֶׁבַּצְּדָדִין מַהֶן אַתְּ רוֹאֶה אוֹתָן כְּאִילּוּ חוּט מָתוּחַ מִקַּפַּלְוַרְיָא וְעַד אוֹקֲיָינוֹס מִנַּחַל מִצְרַיִם וְעַד אוֹקֲיָינוֹס מֵהַחוּט וְלִפְנִים אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מֵהַחוּט וּלְחוּץ חוּץ לָאָרֶץ.

אָמַר רִבִּי יוֹסְטָא בַּר שׁוּנֵם לִכְשֶׁיְּגִיעוּ הַגָּלִיּוֹת לְטַוְורוֹס אֲמָנוֹס הֵן עֲתִידוֹת לוֹמַר שִׁירָה. מַה טַּעַם תְּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה.

אִית תַּנֵּי תַּנֵּי הַיַּרְדֵּן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִית תַּנֵּי הַיַּרְדֵּן מֵחוּצָה לָאָרֶץ. אִית תַּנֵּי הַיַּרְדֵּן גְּבוּל בְּפְנֵי עַצְמוֹ. מָאן דְּאָמַר הַיַּרְדֵּן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל. מָאן דְּאָמַר הַיַּרְדֵּן מֵחוּץ לָאָרֶץ וְהַיַּרְדֵּן יְגַבּוֹל אוֹתוֹ לִפְאַת קֵדְמָה. וּמָאן דְּאָמַר הַיַּרְדֵּן גְּבוּל בְּפְנֵי עַצְמוֹ וְהוּא שֶׁיְּהֵא בְּמָקוֹם אֶחָד. עֲשָׂה יַרְדֵּן שֶׁנִּטַּל מִזֶּה וְנָתַן לְזֶה מַה שֶּׁנִּטַּל נָטַל וּמַה שֶּׁנִּתַּן נָתַן. וּמַה נָן קַיָּימִין אִם בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנַעֲשָׂה בְסוּרְיָא חֶזְקָתוֹ לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי סִימוֹן בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לְחֶזְקוֹת וּלְבִיעוּרִין וּלְמַעֲשֵׂר בְּהֶמָה. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהוּא שֶׁמָּשַׁךְ עָפָר.

שֶׁלְּאוּר יֵשׁ לָהּ שִׁיעוּר שֶׁהוּא דָּבָר תּוֹרָה. שֶׁלְּכֹהֵן אֵין לָהּ שִׁיעוּר שֶׁהִיא מִדִּבְרֵיהֶן. וְיַפְרִישׁ לְאוּר וְלֹא יַפְרִישׁ לַכֹּהֵן. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים רָאִינוּ תְרוּמָה טְהוֹרָה נִשְׂרֶפֶת. וְיַפְרִישׁ לַכֹּהֵן

וְלֹא יַפְרִישׁ לָאוּר. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים רָאִינוּ תְרוּמָה טְמֵיאָה נֶאֱכֶלֶת. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא מַפְרִישׁ שְׁתֵּיהֶן לִכְשֶׁהוּא בָא לְכָאן הוּא נִשְׁאָל.

וְזוֹ וְזוֹ מִדִּבְרֵיהֶן הוּא. מוּטָב לְרַבּוֹת בְּנֶאֱכֶלֶת וְלֹא לְרַבּוֹת בְּנִשְׂרֶפֶת.

אוּף רִבִּי יוֹסֵה מוֹדֶה בָּהּ חוֹמֶר הוּא בְּדָבָר שֶׁהַטּוּמְאָה יוֹצְאָה מִגּוּפוֹ.

הוֹרֵי רִבִּי אַבָּהוּ בִּבוֹצְרָה שֶׁהִיא צְרִיכָה רוֹב. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מְלַמֵּד שֶׁהִיא עוֹלָה בְּפָחוֹת מִמֵּאָה וְאֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת בְּאֶחָד וּמֵאָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא מַתְנִיתָא אָמְרָה אֲפִילוּ בְּאֶחָד וְאֶחָד. דְּתַנִּינָן וְנֶאֱכֶלֶת עִם הַזֶּר עַל הַשּׁוּלְחָן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רַבּוֹתֵינוּ שֶׁבַּגּוֹלָה הָיוּ מַפְרִישִׁין תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת עַד שֶׁבָּאוּ הָרוֹבִין וּבִטְּלוּ אוֹתָן. מָאן אִינּוּן הָרוֹבִין תַּרְגְּמוֹנֵיָא. רִבִּי זְעִירָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל חַלַּת חוּץ לָאָרֶץ וּתְרוּמַת חוּץ לָאָרֶץ אוֹכֵל וְאַחַר כָּךְ מַפְרִישׁ. רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל לֹא חָשׁוּ אֶלָּא לִתְרוּמַת דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל לֹא חָשׁוּ אֶלָּא לִתְרוּמָה בִּלְבָד. אֲבָל לִירָקוֹת אוֹ אֲפִילוּ לִתְרוּמָה גְדוֹלָה לֹא חָשׁוּ. כְּהָדָא דְתַנֵּי אִיסִּי בֶּן עֲקַבְיָה אוֹמֵר מַעְשְׂרוֹת לִירָקוֹת מִדִּבְרֵיהֶן.

תַּנֵּי חַלַּת הַגּוֹי בָּאָרֶץ וּתְרוּמַת הַגּוֹי בְּחוּץ לָאָרֶץ מוֹדִיעִין אוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ וְאוֹכֵל וְנִיתֶּנֶת לְכָל כֹּהֵן בֵּין לְכֹהֵן חָבֵר בֵּין לְכֹהֵן עַם הָאָרֶץ.

יֵשׁ מֵהֶן נוֹתְנִין לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וְיֵשׁ מֵהֶן נוֹתְנִין לְכָל כֹּהֵן. הַבְּכוֹרוֹת וְהַבִּיכּוּרִים לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וּשְׁאָר כּוּלְּהֶן לְכָל כֹּהֵן. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מְנַיִין שֶׁחוֹרְמִים לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר. אָמַר לֵיהּ כִּשְׁדֶּה הַחֲרֵם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחוּזָתוֹ. אֲחוּזָה עַצְמָהּ מַהוּ שֶׁתְּהֵא לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר בְּגִין דִּכְתִיב לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחוּזָתוֹ. (אֲחוּזָה עַצְמָהּ מַהוּ שֶׁתְּהֵא לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר.) וְהָכְתִיב וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּיבָה. מֵעַתָּה לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר. רִבִּי אָחָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיי. מַה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר אַף חֲרָמִים לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר.

מַעֲתָּה אַף הַמִּיטַלְטְלִין. דְּתַנֵּי מַה בֵּין הַקַּרְקָעוֹת לַמִּטַלְטְלִין. אֶלָּא שֶׁהַקַּרְקָעוֹת לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וְהַמִּטַלְטְלִין לְכָל כֹּהֵן. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רַב שֵׁשֶׁת אִשֵּׁי יי וְנֶחֱלָתוֹ יֹאכֵלוּן. מַה אִישִׁים לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר אַף נַחֲלָה לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר.

עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מַתָּנוֹת נִיתְּנוּ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו. עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ. אַרְבַּע בִּירוּשָׁלַם. עֶשֶׂר בִּגְבוּלִין. אֵילּוּ הֵן שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ חַטָּאת וְאָשָׁם וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר וְחַטָּאת הָעוֹף וְאָשָׁם תָּלוּי וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁלְּמְצוֹרָע שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת וְהָעוֹמֶר. וְאֵילּוּ הֵן שֶׁבִּירוּשָׁלַם הַבְּכוֹרוֹת וְהַבִּיכּוּרִים וְהַמּוּרָם מִן הַתּוֹדָה וּמֵאֵיל נָזִיר וְעוֹרוֹת הַמּוּקְדָּשִׁין. אֵילּוּ הֵן שֶׁבִּגְבוּלִין

הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה וְהַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּיבָה וְרֹאשִׁית הַגֵּז וְגֶזֶל הַגֵּר וּפִדְיוֹן הַבֵּן. וּפִדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וַחֲרָמִים וּשְׁדֵה אֲחוּזָה.

רִבִּי יוּדָה אוֹסֵר בְּבִיכּוּרִים. רִבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ דּוּ רִבִּי יוּדָה אָמַר אֵין נוֹתְנִין אוֹתָן אֶלָּא לְחָבֵר בְּטוֹבָה.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה רִבִּי עֲקִיבָה כְּדַעְתֵּיהּ דּוּ רִבִּי עֲקִיבָה אָמַר כָּל מַעֲשֵׂיהֶן בְּטוּמְאָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ תֵימָא מִחְלָפָא שִׁיטָּתֵיהּ שַׁנְיָיה הִיא שֶׁאֵין אָדָם מָצוּי לְטַמֵּא אוֹכְלֵי בְהֶמְתּוֹ.

מִפְּנֵי מַה לֹא גָּזְרוּ עַל הַבַּקְיָה. בְּמִנְעָלֶיהָן יָצָאת עִמָּהֶן מֵאֶלְכְּסַנְדְּרִיאָה. אֵימָתַי גָּזְרוּ עַל הַכַּרְשִׁינִין. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בִּימֵי רַעְבוֹן. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי בִּימֵי דָוִד. אָמְרִין הִיא הָדָא הִיא הָדָא.

הלכה ה

משנה: נִתַּיי אִישׁ תְּקוֹעַ הֵבִיא חַלּוֹת מִבַּיְיתוּר וְלֹא קִיבְּלוּ מִמֶּנּוּ. אַנְשֵׁי אֶלְכְּסַנְדְּרִיאָה הֵבִיאוּ חַלּוֹתֵיהֶן מֵאֶלְכְּסַנְדְּרִיאָה וְלֹא קִיבְּלוּ מֵהֶן. אַנְשֵׁי הַר צְבוֹעִים הֵבִיאוּ בִּיכּוּרֵיהֶם קוֹדֶם לַעֲצֶרֶת וְלֹא קִיבְּלוּ מֵהֶן. מִפְּנֵי הַכָּתוּב שֶׁבַּתּוֹרָה וְחַג הַקָּצִיר בִּיכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה. בֶּן אֲטִיטַס הֶעֱלָה בְּכוֹרוֹת מִבָּבֶל וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. יוֹסֵף הַכֹּהֵן הֵבִיא בִּיכּוּרָיו יַיִן וְשֶׁמֶן וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. אַף הוּא הֶעֱלָה אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנֵי בֵיתוֹ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח קָטָן בִּירוּשָׁלַם וְהֶחֱזִירוּהוּ שֶׁלֹּא יִקְבַּע הַדָּבָר לְדוֹרוֹת. אֶרְסְטוֹן הֵבִיא בִּיכּוּרָיו מֵאַפְּמֵיָא וְקִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ הַקּוֹנֶה בְּסוּרְיָא כְּקוֹנֶה בְּפַרְוָור יְרוּשָׁלֵם.

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן וְהֶחֱזִירוּם לִמְקוֹמָן. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא אֵיפְשַׁר לְאוֹכְלָהּ אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ רָאִינוּ תְרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנֶּאֱכֶלֶת. לְשׁוֹרְפָהּ אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִין רָאִינוּ תְרוּמָה טְהוֹרָה נִשְׂרֶפֶת. לְהַחֲזִירָהּ לִמְקוֹמָהּ אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים רָאִינוּ תְרוּמָה יוֹצָא מִן הָאָרֶץ לְחוּץ לָאָרֶץ. הָא כֵיצַד מַנִּיחָהּ עַד עֶרֶב פֶּסַח וְשׁוֹרְפָהּ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֲנִי רָאִיתִי אֶת שִׁמְעוֹן בֶּן כַּהֲנָא שׁוֹתֶה יַיִן שֶׁלִּתְרוּמָה בְּעַכּוֹ שֶׁאָמַר זֶה הוּבָא מִקִּילִיקִיָּה וְנִגְזְרוּ עָלָיו וּשְׁתָיֵיהוּ בִּסְפִינָה. וְאֵין בְּנֵי אָדָם טוֹעִין לוֹמַר שֶׁמִּבִּיאִין תְּרוּמָה מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. נֹאמַר לֹא יָרַד לְעַכּוֹ אֵיכָן שְׁתָיֵיהוּ מִן הַחוּט וּלְחוּץ מִן הַחוּט וְלִפְנִים נֹאמַר מִן הַחוּט וּלְחוּץ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אֲפִילּוּ תֵימַר מִן הַחוּט וְלִפְנִים לֹא חָשׁוּ לְמַרְאִית הָעַיִן בִּסְפִינָה.

אֵימָתַי הָיָה שִׁמְעוֹן בֶּן כַּהֲנָא בִּימֵי רִבִּי לְיֵעֶזֶר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּהֲנָא הֲוָה מְסַמֵּךְ לְרִבִּי לְיֵעֶזֶר עַבְרוֹן עַל חַד סְיָיג. אָמַר לֵיהּ אַיְתִי חַד קִיסֵּם נַיְחֵצִי שִׁנְיָיי. חָזַר וְאָמַר לֹא תֵּיתִי לִי כְּלוּם אָמַר דְּאִין אָתֵי כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ מֵיעֲבַד כֵּן הֲוָה אָזִיל סְיָיגָה דְּגוּבְרָה. רִבִּי חַגַּיי הֲוָה מְסַמֵּךְ לְרִבִּי זְעִירָא עָבַר חַד טָעִין חַד מוֹבָל דְּקִיסִּין. אָמַר לֵיהּ אַיְתִי לִי חַד קִיסֵּם נַיְחֵצִי שִׁנְיָיי.

חָזַר וְאָמַר לֵיהּ לֹא תֵּיתִי לִי כְּלוּם דְּאִין אָתֵי כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ מֵתְעַבֵּד כֵּן הָא אָזְלָא מוֹבְלָה דְּגַבְרָא. רִבִּי זְעִירָה כָּשֵׁר כָּל כָּךְ. אֶלָּא מִילִּין דְּיָצָרָן שָׁמַע לָן נָעַבְדִּינָן.

אַנְשֵׁי אֶלְכְּסַנְדְּרִיאָה הֲבִיאוּ חַלּוֹתֵיהֶן מֵאֶלְכְּסַנְדְּרִיאָה וְלֹא קִיבְּלוּ מֵהֶן. אָמַר רִבִּי בָּא מָרִי וְלֹא רִבִּי חִייָה רוֹבָא הִיא עוֹד הוּא אִית לֵיהּ וְנָזְרוּ עֲלֵיהֶן וְהֶחֱזִירוּם.

אַנְשֵׁי הַר צְבוֹעִים הֲבִיאוּ בִּיכּוּרֵיהֶם קוֹדֶם לָעֲצֶרֶת וְלֹא קִיבְּלוּ מֵהֶן. תַּנִּינָן תַּמָּן אֵין מְבִיאִין בִּכּוּרִים מַשְׁקִין. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר כֵּינִי מַתְנִיתָא אֵין עוֹשִׂין בִּכּוּרִים מַשְׁקִין אֲפִילּוּ מִשֶּׁזָּכוּ בָהֶן בָּעָלִים. וְהָתַנֵּי דָּרַךְ בִּיכּוּרִים מַשְׁקֶה לַהֲבִיאָן מְנַיִין שֶׁיָּבִיא תַּלְמוּד לוֹמַר תָּבִיא. תִּיפְתַּר שֶׁלִּקְּטָן מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה עַל מְנָת כֵּן. וְכָאן לֹא לִקְּטָן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה עַל מְנָת כֵּן.

וְאַתְיָיא כְּמָאן דְּאָמַר פִּסְחָן שֶׁל נָשִׁים רְשׁוּת. תַּנֵּי הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח הָרִאשׁוֹן לְעַצְמָהּ וְהַשֵּׁינִי טְפֵילָה לָאֲחֵרִים דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי לְעַצְמָהּ אֲפִילּוּ בְשַׁבָּת וְאֵין צְרִיכָה לוֹמַר הָרִאשׁוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן טְפֵילָה לָאֲחֵרִים וְאֵינָהּ עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבוֹת. אִם רָצוּ שֶׁה לַבָּיִת. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבוֹת כָּל שֶׁכֵּן לַבָּיִת. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִין אִישׁ. פְּרָט לְקָטָן.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה וַאֲפִילּוּ לְמָאן דְּאָמַר חוֹבָה שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָים שֶׁמָּא יִקְבַּע הַדָּבָר חוֹבָה. לֹא כֵן סָבְרַנָן מֵימַר קוֹדֶם לִשְׁתֵּי חַלּוֹת לֹא יָבִיא וְאִם הֵבִיא כָּשֵׁר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָים שֶׁמָּא יִקְבַּע הַדָּבָר חוֹבָה. וְלֹא כֵן תַּנִּינָן אִם בָּאוּ תְמִימִין יִקָּרְבוּ. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָים שֶׁמָּא יִקְבַּע הַדָּבָר חוֹבָה.

אַרְיִסְטוֹן הֲבִיא בִּיכּוּרָיו מֵאַפַּמְיָא וְקִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין מְבִיאִין תְּרוּמָה מֵחוּץ לָאָרֶץ לָאָרֶץ. וְיָבוֹאוּ בִּיכּוּרִין. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בִּיכּוּרִים בַּאֲחֵרִיוּת הַבָּעָלִים. תְּרוּמָה אֵינָהּ בַּאֲחֵרִיוּת הַבָּעָלִים. אִם אָמַר אַתְּ כֵּן אַף הֵן מְרַדְּפִין לְאַחֲרֶיהָ לְשָׁם.